To:) (COMM)[ ];) (BOA/Advies)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (BOA/Advies)[ ];) (BJZ/JZ)[ ]; Cleyndert];) (BOA/Advies)[ ];) (BEDRIJF)[ ]; BDG Belastingdienst (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (BJZ/JZ)[ ]; Blieck, J (Jos) de (MT)[J. de Blieck]; Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT)[Uijlenbroek];) (FISCALITEIT)[ ];) (BEDRIJF)[ ];) (FISCALITEIT)[ ]; IJzerman, JT (Jan) (DB)[Ijzerman];) (DB/FRI)[ ];) (FISCALITEIT)[ ];) (BJZ/JZ)[ ]; (FISCALITEIT)[ ];) (HDFEZ/BC)[ ];];) (HDFEZ/BC)[ ]; Wesseling, JK (Jasper) (AFP)[Wesseling];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ]; Leijten, MR (Manon) (SG)[Leijten]; Gelder, JH (Han) van (pSG)[Gelder]; Willems, TJ (Talien) (COMM)[Willems];) (BOA/Advies)[ ];) (BOA/BO&P/STAS)[ ];) (BOA/BO&P/STAS)[ ];) (HDFEZ/BC)[ ];) (BOA/Advies)[ ]
From:) (COMM)
Sent: Sun 6/9/2019 10:15:01 AM
Importance: Normal
Subject: Kamerbrief, versie zondagochtend. graag reactie voor 12u.
MAIL_RECEIVED: Sun 6/9/2019 10:15:04 AM
Kamerbrief, versie zondagochtend.docx
Kamerbrief, versie zondagochtend.pdf
Kamerbrief, versie zondagochtend, clean.doc

Goedemorgen allen,

Zie bijgaand nieuwe versie. Redelijk wat gewijzigd (of zo lijkt het soms) dus zou de cleane versie lezen.

- Word versie met tracks
- Word versie zonder tracks
- Pdf versie zonder tracks

Verzoek om evt wijzigingen in de schone versie zonder tracks te doen.

Openstaande vragen, in willekeurige volgorde (zie ook comments):

- Beoordeling CAF-zaken door wie staat nog open.
- Graag check UHB/Toeslagen of het beleid uit 2013 (heb ik sterker aangezet) nog steeds geldt, bijv. de no show no pay.
- Heb niet verwezen naar RvS- uitspraak uit 2017 en het aanbod aan advocaat toen. Roept weer talloze vragen op: is er vaker een aanbod geweest? Naar andere advocaat? En is wet dus niet zo strikt? Wat stond er in RvS uitspraak van 2017? Wat kon er toen dan wel? Hoeven we volgens mij niet op te rakelen.
- PM hoe vaak we rechtszaken winnen.
- Excuses in op pagina 6 in blokhaken, wordt misschien wat veel.

- Vanaf ''deze zomer'' kunnen medewerkers nationaliteit niet meer raadplegen. Zomer is al over anderhalve week. Graag een concretere datum/maand of kwalitatieve omschrijving ''op korte termijn''.

- Quick scan werd in 2014 geïntroduceerd, maar pas vanaf 2016 echt goed goed gebruikt (p.7). blijft wobbly. Suggesties?

- Conclusie NO over maatschappelijke discussie etnisch profileren. @UHB, kan je even kijken? Ik had die brief niet meer.

- Bedoelt vaste Cie Fin niet RvS ipv HR? Nouja..

- Zie gele zinnen bij CAF-zaken over homogeniteit en verwijderen nationaliteit in query. Ter bespreking.

Graag reactie voor 12u. Pas ik aan en gaat ie naar de stas.

Groet,

Van:) (COMM)
Verzonden: vrijdag 7 juni 2019 19:24
Aan:) (BOA/Advies);) (UITVOERINGSBELEID);) (UITVOERINGSBELEID); ;) (BOA/Advies);) (BJZ/JZ); Cleyndert ;) (BOA/Advies);) (BEDRIJF); BDG Belastingdienst; ((UITVOERINGSBELEID); ; ; ;) (FISCALITEIT);) (BJZ/JZ); Blieck, J (Jos) de (MT); Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT);) (FISCALITEIT);) (BEDRIJF);) (FISCALITEIT); IJzerman, JT (Jan) (DB);) (DB/FRI);) (FISCALITEIT);) (BJZ/JZ); ((FISCALITEIT);) (HDFEZ/BC); ; ;) (HDFEZ/BC); Wesseling, JK (Jasper) (AFP);) (UITVOERINGSBELEID);) (UITVOERINGSBELEID);) (UITVOERINGSBELEID); (UITVOERINGSBELEID); Leijten, MR (Manon) (SG); Gelder, JH (Han) van (pSG); Willems, TJ (Talien) (COMM);) (BOA/Advies);) (BOA/BO&P/STAS);) (BOA/BO&P/STAS);) (HDFEZ/BC);) (BOA/Advies)
Onderwerp: Kamerbrief, versie vrijdagavond

Dag allen,

Zie bijgaand de brief zoals deze naar de stas gaat. Uiteraard ook naar jullie. Je vindt in de bijlage:

- Versie vrijdagavond

- Pdf-versie voor de iPad ivm comments

- Revisie-versie (waar je overigens niet veel aan hebt, want veel gewijzigd, maar voor de liefhebber).

Er is veel gewijzigd, maar uiteraard is niet alles van eenieder meegenomen, niet in de laatste plaats omdat er ook tegenstrijdige suggesties kwamen of de stas termen heeft gebruikt die ik overgenomen heb. Ook is in de tussentijd natuurlijk weer eea veranderd.

Qua proces, volgende verzoek:

- Er staan nog passages in die gecheckt moeten worden. Ik heb aangegeven bij de opmerkingen naar wie ik in eerste instantie kijk. Klopt het niet, geen probleem, haak elkaar gerust aan. Het gaat vooral om UHB/Toeslagen en onze juristen (kortom, iedereen).

- Zeer graag met tracks werken. Hoe interessant ook ben ik tot mijn spijt niet in staat een juridische onenigheid in de comments te beslechten ☺

- Grote wijzigingen/bespreekpunten ook tuurlijk voor telco morgen.

Inhoudelijk paar puntjes:

- De 'draai' wordt gemaakt in de inleiding en later bij "Oplossing". Ik heb meerdere opties van een zin opgenomen van een versie van "ik ga aan een oplossing werken".

- Omdat zaken niet stoppen, heb ik passage over invordering weer ingevoerd uit de oude brief. Maar... als er een oplossing gaat komen, maakt het niet uit dat er rente gerekend wordt, toch? Dat wordt dan toch nooit meer betaald. En in de tussentijd gaan we het toch niet invorderen. Zou renteprobleem oplossen, tenzij ik wat mis.

- Qua informeren Kamer is op dit moment alleen 2011/2013 opgenomen, zo heb ik het net ook bij stas begrepen. Anders hoor ik het morgen in de telco graag.

Groet en fijne avond,

[redacted]

Van: [redacted]) (COMM)
Verzonden: donderdag 6 juni 2019 20:20
Aan: [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>; [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>; [redacted]) (BJZ/JZ) <[redacted]>; Cleyndert <Cleyndert>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>; [redacted]) (BEDRIJF) <[redacted]>; BDG Belastingdienst <[redacted]>; [redacted] (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]; [redacted]) (FISCALITEIT) <[redacted]>; [redacted]) (BJZ/JZ) <[redacted]>; Blieck, J (Jos) de (MT) <J. de Blieck>; Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT) <Uijlenbroek>; [redacted]) (FISCALITEIT) <[redacted]>; [redacted]) (BEDRIJF)

<[redacted]>; [redacted]) (FISCALITEIT) <[redacted]>; IJzerman, JT (Jan) (DB)
<IJzerman>; [redacted]) (DB/FRI) <[redacted]>; [redacted])
(FISCALITEIT) <[redacted]>; [redacted]) (BJZ/JZ) <[redacted]>; [redacted],
[redacted] (FISCALITEIT) <[redacted]>; [redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>;
[redacted]>; [redacted]
<[redacted]>; [redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>; Wesseling, JK (Jasper)
(AFP) <Wesseling>; [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]
([redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]) (UITVOERINGSBELEID)
<[redacted]>; [redacted] (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; Leijten, MR (Manon)
(SG) <Leijten>; Gelder, JH (Han) van (pSG) <Gelder>; Willems, TJ (Talien) (COMM)
<Willems>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>; [redacted])
(BOA/BO&P/STAS) <[redacted]>; [redacted]) (BOA/BO&P/STAS) <[redacted]>; [redacted]
([redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>
Onderwerp: Kamerbrief

Dag allen,

In de bijlage vinden jullie de volgende zaken:

Conceptkamerbrief. We zijn nogal heen en weer gegaan in het verhaal de afgelopen dagen, hetgeen de consistentie niet bevordert. Tevens zullen nog niet alle feiten congruent zijn met de laatste inzichten. Goede kans ook dat elementen nog wegvallen of toegevoegd worden aan de brief. Graag commentaar voor morgenochtend 11u, maar liefst eerder. En als het praktisch is of feitelijk, voorkeur in tracks (op vragen als "mag dit juridisch?", heb ik wrs geen antwoord). Verzoek te bundelen per directie. Uiteraard meer dan bereid om samen hier achter de computer te zitten. Zeker in de stukken rondom de signalen en etnisch profileren lijkt me dit erg handig.

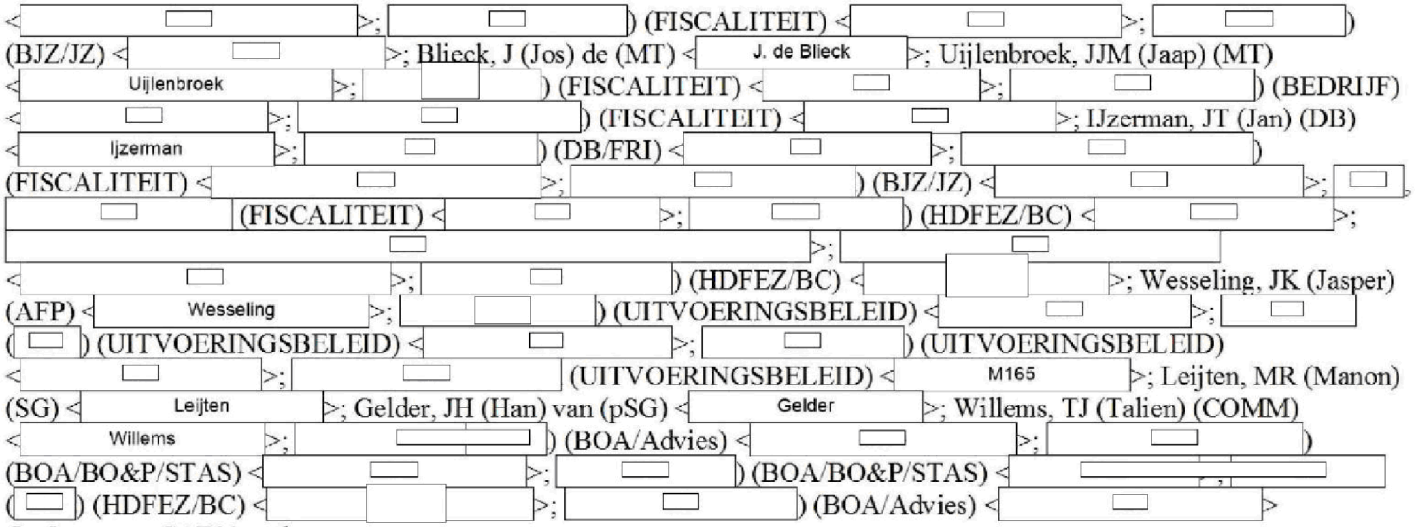
t.i. Vier documenten tbv de notitie over opzet ouderbijeenkomst. Zit nu in de korte lijn hier via psg, Jaap hebben we om digitaal akkoord gevraagd (digidoc werkte niet mee met een andere parafenlijn).

Groet,

[redacted]

PS de vragen uit procedurevergadering vandaag zitten er ook nog niet in.

Van: [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>
Verzonden: donderdag 6 juni 2019 19:28
Aan: [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]) (COMM)
<[redacted]>; [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]
[redacted] <[redacted]>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>;
[redacted]) (BJZ/JZ) <[redacted]>; Cleyndert
<Cleyndert>; [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>; [redacted])
(BEDRIJF) <[redacted]>; BDG Belastingdienst <[redacted]>;
(UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>; [redacted]
[redacted]>; [redacted]

Onderwerp: CAF11 update

Hey,

Uit de procedurevergadering van gisteren zijn nog een aantal actiepunten voortgekomen (ook al eerder uitgezet, maar ik wil ze aan het overzicht toevoegen). Daarnaast wil ik erop wijzen dat er morgen van 8:30 – 9:30 in klein comité (dezelfde als vanochtend) een bespreking met de stas plaatsvindt. Dat stond ook in m'n eerdere mails, maar in m'n laatste mail is deze bespreking samen met die van na 14:00 getrokken, waardoor het wat vreemd overkomt. Voor de bespreking met de stas geldt dat stukken die morgenochtend al klaar zijn in principe meegenomen kunnen worden, maar dat het de oorspronkelijke bedoeling is alles (in ieder geval de concept Kamerbrief en de voorbereiding voor de ouders) goed met hem na de MR (dus na 14:00) door te spreken. De acties met een hoge prioriteit zouden in principe klaar moeten zijn voor 14:00.

Actiepunten:

Daarnaast is het uiteraard belangrijk dat er gewoon wordt doorwerkt aan de resterende actiepunten:

∀ **Hoge prioriteit:** feitelijke, technische notitie met alle mogelijke opties om een signaal richting gedupeerden te doen. **[JZ/FJZ/FZ]**

∀ **Hoge prioriteit:** notitie voor/ouderbijeenkomst voorbereiden. **[COMM]/DGBD]** Voorbespreking vindt vrijdagmiddag plaats.

∀ **Hoge prioriteit:** Tot in detail het proces met betrekking tot de tweede nationaliteit beschrijven. In feite gewoon een stappenplan voor iemand die het voor de eerste keer doet. Hoe maak je zo'n query, hoe maak je een quickscan, waarom is een homogene groep relevant, hoe maak je zo'n selectie, ieder stapje in het proces moet beschreven zijn. Stas moet het kunnen dromen. Daarbij ook onderzoeken of er een reden is/was waarom het in de query zat en waarom we dat nu niet meer (gaan) doen. **[DGBD]**

∀ **Hoge prioriteit:** juridische appreciatie van bovenstaand proces. **[DGBD/FJZ]**

∀ Verder uitwerken van de twee sets Kamervragen. Met name checken of wat we daarin zeggen over etnisch profileren klopt met ons huidige beeld. **[DGBD]**

∀ Omtzigt vroeg (1) of de commissie de uitspraken van de Kinderombudsman, de Ombudsman en de Hoge Raad ook kan behandelen, en (2) of de commissie zo ingericht kan worden dat burgers/ambtenaren zich direct kunnen melden bij de commissie. Kunnen we hiervan een appreciatie krijgen? **[DGBD]**

∀ Leijten constateerde dat op het ministerie men vanaf tijdperk Wiebes langzaam van gedachten is veranderd over de grootte van het probleem rondom toeslagen, en zij wil graag de interne stukken ontvangen op basis waarvan dit is veranderd. Kunnen we hiervan een appreciatie krijgen? **[DGBD]**

∀ Van Weyenberg (D66) voegde als vraag toe wat de precieze taakopvatting van de commissie is. Kunnen we dit in de brief verwerken? **[COMM]**

∀ Een alternatieve partij buiten in ieder geval Toeslagen zoeken die de VSO's met de ouders af gaat sluiten/het vervolg afhandelt. **[DGBD]**

∀ Bezien aard VSO. In beginsel is VSO tweezijdig, maar wat betekent dat voor de ouders? Kan niet zo zijn dat het voor hen een wurgcontract is. Overigens blijft ook het tenzij-element in de compensatie bestaan. Ook een ander (minder beladen) woord vinden voor VSO. **[DGBD/JZ/DGFZ]**

∀ Uitzoeken of het zo is dat Turkse ouders anders zijn behandeld dan Nederlandse ouders. Hierbij moet in ieder geval duidelijk worden hoeveel Turken en Nederlanders aangesloten zijn bij [10.2.e] van wie precies de toeslag is gestopt, of het zo is dat Turkse ouders eerder een brief kregen dan Nederlandse ouders en of het voor Turkse ouders moeilijker was/langer duurde om (een deel van) hun toeslag weer in werking te zetten (als ze het überhaupt weer kregen). **[DGBD]**

∀ Uitzoeken welke beschuldigingen in mediaberichten/de brief van [10.2.e] over waarover de stas de Kamer verkeerd geïnformeerd zou hebben al dan niet kloppen. Bij wijze van de berichten/brief bij langs gaan en per bewering neerzetten of het klopt. **[DGBD/COMM]**

∀ Uitzoeken of [10.2.e] een soort administratiebureau was dat alles voor de ouders regelde of dat de ouders ook zelf zaken moesten regelen. Precies beschrijven hoe zij werkten, de stas wil het begrijpen. Dus wie machtigt wie voor welke handelingen, wie betaalt wat van welke rekening, hoe werken de voorschotten precies en hoe wordt achteraf het definitieve bedrag bepaald. **[DGBD]**

∀ Een factsheet maken voor de rol van de Landsadvocaat. Het moet precies duidelijk zijn wat voor werkzaamheden die heeft verricht. Heeft die bijvoorbeeld de dossiers compleet gemaakt of ook rechtszaken gevoerd? En wanneer is door wie besloten wat zij doen? **[DGBD]**

∀ Uitzoeken hoe – tijdens de ouderbijeenkomst – we veilig ons werk kunnen doen, zonder de ouders het gevoel te geven dat ze als crimineel behandeld worden. Dit ziet met name op hoe ze binnenkomen en tijdens het gesprek zelf.

∀ De conceptbrief wordt morgen na de MR met de stas besproken. De conceptversie wordt vanavond/morgen vroeg rondgemaild. **[COMM]**

∀ Maandag de Q&A's voor gesprek met pers oefenen met stas. **[COMM]**

∀ De opdracht voor de EDP-auditors achterhalen. **[DGBD]**

∀ Uitzoeken wat de praktische gevolgen zijn als we de groep flagrante fraudeurs buiten ons gebaar willen houden en of het echt nodig is hen erbuiten te houden. **[DGBD]**

∀ Een inschatting van de kosten maken. Houd er ook rekening mee dat wij het zelf moeten bruteren als er belasting over betaald moet worden. **[DGBD/FEZ]**

∀ Tot in detail het proces met betrekking tot de tweede nationaliteit beschrijven. In feite gewoon een stappenplan voor iemand die het voor de eerste keer doet. Hoe maak je zo'n query, hoe maak je een quickscan, waarom is een homogene groep relevant, hoe maak je zo'n selectie, ieder stapje in het proces moet beschreven zijn. Stas moet het kunnen dromen. Daarbij ook onderzoeken of er een reden is/was waarom het in de query zat en waarom we dat nu niet meer (gaan) doen. **[DGBD]**

∀ Afspraak met AZ maken hoe we dit vrijdag in de MR kunnen bespreken. **[BOA]**

∀ Een diepere check op de vraag of de Belastingdienst alleen administratieve signalen mag betrekken bij zijn onderzoek en niet inhoudelijke punten op het gebied van kinderopvang. Hierbij de beleidsmatige brief van ons en SZW uit 2015 betrekken, inclusief feit dat ons onderzoek plaatsvond voor die tijd en er in de tussentijd mogelijk een wetswijziging is geweest. **[DGBD]**

∀ Resterende aantallen stroomschema invullen. **[DGBD]**

∀ Tekst over persvragen op website BD checken. **[DGBD]**

∀ Zodra de brief uit is, komen de herzieningsverzoeken waarschijnlijk binnen. Alvast een proces inrichten om daar vlot mee om te gaan. **[DGBD]**

∀ Een mail naar de advocate sturen als reactie op haar mail. **[DGBD]**

∀ Onderbouwing 8 dossiers bij gastouderbureau nader bekijken of het echt vrij hard bewijs is. **[DGBD]**

∀ Uitzoeken of de CAF-werkwijze een aanpak vanuit Toeslagen, de Belastingdienst (overig) of een combi-aanpak is, zodat we weten of de bevoegdheden van de AWIR, AWR of overlappend gelden. Ook relevant of de AWIR/AWR nog gewijzigd is begin 2015 (of op een ander moment). **[DGBD/JZ/DGFZ]**

∀ In factsheet 2 verduidelijken hoe de terugkoppeling van bedrijfsbezoeken verloopt (nog geen structuur, geen werkinstructie, meer duiding dan momenteel). **[DGBD]**

∀ Bij factsheet 3 bezwaren handmatig ophalen en verwerken in overzicht. **[DGBD]**

∀ Bij factsheet 3 verduidelijken dat RvS met de uitspraak van 24 april 2019 wel echt een andere koers is gaan varen, maar ook in kaart brengen welke vragen ze in eerdere zaken hebben gesteld zodat we langzaam de stapjes kunnen zien die zij nemen voor hun andere koers. **[DGBD]**

∀ Stroomschema's met verschillende mogelijkheden en aantallen van rechtszaken opleveren. **[DGBD]**

∀ Inzichtelijk maken om hoeveel correcties het in de CAF11-zaken gaat via een eventuele herziening. **[DGBD]**

∀ Fictief voorbeeld maken per type groep toeslaggerechtigden van hoe de compensatie kan uitpakken in individuele gevallen. **[DGBD]**

∀ Achterhalen hoe het gesprek met de advocaat over een eventuele schikking is verlopen. **[DGBD]**

∀ Bij factsheet 6 verduidelijken waar precies het memo is besproken (niet in MT en niet op het ministerie). **[DGBD]**

∀ Daarnaast onderzoeken met wie dan wel precies het memo besproken is en dat helder opschrijven en vastleggen. **[DGBD]**

∀ De onderzoeken van de overige regionale GGD's verkrijgen zodat we kunnen beoordelen of het percentage van 60% terecht geëxtrapoleerd is in eerdere communicatie richting de Kamer. Anders daar ook onvolledig geïnformeerd. **[DGBD]**

∀ Onderzoeken of facturen deels niet klopten of dat het echte nepfacturen waren in de zin dat ze volledig gefabriceerd zijn. **[DGBD]**

∀ Uitwerken wat de huidige modus operandi is. De opzet en praktische werking van de verbetermaatregelen uit 2016 en 2018 uitwerken. **[DGBD]**

∀ Er moet een aparte fact sheet komen over etnisch profileren met daarin met name of het wel of niet heeft plaatsgevonden inclusief onderbouwing. **[DGBD]**

∀ Iemand vinden die het proces voor het bieden van compensatie aan burgers kan uitwerken. Paul Huijts van AZ bellen omdat hij ervaring met de compensatie voor Q-koorts. **[BOA]**

∀ Onderzoeken en bundelen wat we hebben over de gemeente Tilburg die een compensatie bood voor Chroom 6 en die route uitschrijven. **[DGBD]**

Planning:

∀ 7 juni 8:30 – 9:30 bespreking bij de stas.

∀ 7 juni 14:00 – einde dag (op afroep, afhankelijk van MR) bespreking bij stas.

∀ 8 juni 16:00 – 17:00 telefonische bespreking met stas.

∀ 9 juni 16:00 – 17:00 telefonische bespreking met stas.

∀ 10 juni 10:00 – 11:00 bespreking bij stas.

∀ 11 juni 8:30 – 9:30 bespreking bij stas.

∀ 11 juni 15:00 – 16:00 gesprek stas met advocaat.

∀ 11 juni 16:00 – 17:30 gesprek stas met ouders.

Geachte Voorzitter,

Rondom de gang van zaken in het CAF-11 dossier is veel niet goed gegaan. Veel betrokken gezinnen zijn in grote problemen gekomen. Recent is hier vanuit uw Kamer en de media weer meer aandacht voor gevraagd die ook weer vragen opriepen. Mijn excuses voor de gang van zaken heb ik eerder aangeboden aan zowel de getroffen ouders als aan uw Kamer, maar ik sta erop dat in deze brief nogmaals te doen. Echter, ik realiseer mij dat mijn verontschuldigen alleen de problemen van de gezinnen niet oplossen. Ik heb enkele weken geleden besloten een Adviescommissie uitvoering toeslagen in het leven te roepen en de Belastingdienst/Toeslagen (hierna: Toeslagen) gevraagd nog dieper op deze zaak in te gaan. Daarbij heb ik aangegeven ook nadrukkelijk onderbouwing en bewijsstukken te willen zien. Dit had ik eerder moeten doen en dat neem ik mijzelf kwalijk.

In deze brief licht ik de resultaten toe van dit meer diepgravende onderzoek. Het algemene beeld is er een van een eenzijdige focus op het bestrijden van misbruik, onzorgvuldige uitvoering door Toeslagen en te weinig oog voor de menselijke maat tijdens het gehele proces.

Ik realiseer me dat deze gezinnen door het optreden van de overheid tekort zijn gedaan en deels onnodig in problemen zijn geraakt. Ik ben vastberaden om dat recht te zetten. Daarom zal ik ervoor zorgen dat de CAF-11-dossiers van alle betrokken gezinnen beoordeeld zullen worden [door PM]. Daarbij zal in ieder geval gekeken worden naar welke kinderopvangtoeslag deze gezinnen zouden hebben ontvangen als de menselijke maat meer gehanteerd zou zijn en naar eventuele proceskosten die zij gemaakt hebben. Meer in het algemeen zal ik de Adviescommissie uitvoering toeslagen vragen of gelet op het optreden van de overheid een schadevergoeding op zijn plaats is. Uiteraard is mijn inzet om deze beoordeling van alle gevallen zo snel mogelijk af te ronden; tegelijkertijd moet dit zeer zorgvuldig gebeuren. In ieder geval zal de (dwang)invordering in deze zaken met onmiddellijke ingang worden gestaakt.

Naar aanleiding van mijn bevindingen bij de CAF-11-zaken ben ik ook tot de conclusie gekomen dat de toeslagenwetgeving dermate strikt is dat hier geen plaats meer lijkt voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van soms kwetsbare groepen waarvoor toeslagen nou juist bedoeld zijn. Daarom zal ik samen met de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het initiatief nemen om de toeslagenwetgeving tegen het licht te houden en indien nodig aanpassingen door te voeren. Ook hiervoor zal ik de adviescommissie uitvoering toeslagen om advies vragen.

Hoe ik tot deze conclusie ben gekomen, licht ik hierna toe. Achtereenvolgens zal ik ingaan op:

A. de context rondom fraudebestrijding in 2013

B. de specifieke aanpak richting ouders in de CAF-11 zaak

C. de samenhang met strikte wetgeving

D. hoe nu verder

Tevens zal ik ingaan op vragen die uw Kamer heeft gesteld over onder meer het gebruik van (tweede) nationaliteit door Toeslagen, en de Adviescommissie uitvoering toeslagen.

De onderzoeksfase

De behandeling van CAF-zaken is gestart in 2013, in een maatschappelijk en politiek klimaat waar de nadruk lag op de bestrijding van fraude en oneigenlijk gebruik van toeslagen. Dit was mede ingegeven door de toenmalige fraude met toeslagen door Bulgaren, waar veel maatschappelijke onrust over was ontstaan en waar ook in uw Kamer menig debat over gevoerd is. Mijn ambtsvoorganger heeft in brieven in mei 2013 een reeks aan maatregelen aangekondigd om toeslagfraude te bestrijden.[1] Een van de maatregelen betrof bijvoorbeeld de introductie van risicoprofielen, waarmee aanvragen met een mogelijk verhoogd frauderisico werden gedetecteerd en extra gecontroleerd. Dit leidde ertoe dat betrokken aanvragers langer op een voorschot (toeslag) moesten wachten en/of werden uitgenodigd bij de balies van de Belastingdienst. Als een aanvrager niet kwam opdagen, werd de toeslag gestopt en teruggevorderd volgens het adagium "no show, no pay". Uit deze tijd stamt ook het risicoselectiemodel (zie hieronder). In bovengenoemde brief werd al de het spanningsveld benoemd "tussen dienstverlening enerzijds en fraudebestrijding anderzijds." In deze tijdsgeest is vervolgens ook de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit op 1 januari 2014 in werking getreden met een zware bewijslast bij de burger, bijvoorbeeld omtrent facturen.

In deze context is het CAF-team van de Belastingdienst op zoek gegaan naar (signalen van) georganiseerd misbruik. Zo ook bij Toeslagen. Deze signalen kunnen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van andere onderdelen van de Belastingdienst. Deze signalen konden ook vóór 2013 liggen.

De vraag is wat nu precies de aanleiding is geweest voor het starten van het CAF-11-onderzoek. In mijn correspondentie met uw Kamer heb ik benoemd dat CAF-11 is gestart op basis van signalen van de GGD uit een inspectierapport van 2013. Het rapport uit 2013 waar ik meerdere keren naar verwees dateert, zo is mij nu gebleken, uit 2011. Dat niet openbare GGD-rapport zag op een aantal gastouders die bij het gastouderbureau waren aangesloten en niet op het gastouderbureau zelf.

[1] Vergaderjaar 2012–2013, 17 050, nr. 435

De GGD heeft Toeslagen in 2011 geïnformeerd over tekortkomingen bij deze gastouders. Dit signaal van de GGD uit 2011 blijkt de voornaamste reden te zijn geweest voor het nadere onderzoek. De GGD brengt jaarlijks ook openbare inspectierapporten uit over gastouderbureaus. Het rapport uit 2011 over het betrokken gastouderbureau vermeldde tekortkomingen. In 2012 en 2013 gaf de GGD in haar rapporten aan dat het gastouderbureau de tekortkomingen naar tevredenheid heeft opgepakt. Het bovengenoemde signaal was aanleiding voor Toeslagen om nadere informatie uit de systemen van Toeslagen te verzamelen. Uit deze gegevens, in combinatie met de informatie van de GGD, kwamen zaken naar boven die zouden kunnen duiden op georganiseerd misbruik. Dit betrof bijvoorbeeld hoge opvanguren en veel ouder-kindrelaties tussen gast- en vraagouders. In het kader van het verdere onderzoek hebben vervolgens zestien gastouderbezoeken plaats gevonden. Bij deze bezoeken werd geconstateerd dat een deel van de kinderen niet aanwezig was en dat bij sommige gastouders de administratie niet op orde was. Bij een vervolgonderzoek aan het gastouderbureau werden bij een steekproef aanvullende onregelmatigheden in de administratie geconstateerd.

De behandelfase

Op basis van deze constateringen heeft Toeslagen besloten om alle ouders te vragen om bewijsstukken van hun recht op toeslag te overleggen. Dit betrof alle ouders die opvang ontvingen, of in de voorgaande twee jaren hadden ontvangen, van een gastouder die (mede) door het betrokken gastouderbureau werd bemiddeld. Voordat de reactietermijn daarvoor verstreken was is per september 2014 overgegaan tot stopzetting van de kinderopvangtoeslag van alle 235 ouders in het onderzoeksbestand die in op dat moment nog een voorschot kinderopvangtoeslag kregen. Dit was niet zorgvuldig: toeslagen hadden in afwachting van een uitvraag van bewijsstukken bij de ouders hooguit kunnen worden opgeschort.

Na ontvangst van de bewijsstukken werd het recht op Kinderopvangtoeslag beoordeeld op grond van de destijds recent ingevoerde strikte wetgeving, die voorschreef dat kinderopvangtoeslag uit eerdere perioden bij het ontbreken van een enkel bewijsstuk teruggevorderd diende te worden. Van ouders die geen stukken overlegden is het recht op kinderopvangtoeslag ingetrokken conform het in de eerder aangehaalde brief van 10 mei 2013 beleid "no show, no money". In totaal werden 302 ouders geraakt door deze toezichtactie.

De vervolgfase

In het vervolgproces is er veel fout gegaan. Hier is in correspondentie met onder meer uw Kamer en de Nationale ombudsman al veel over gezegd. Indien de overlegde bewijsstukken onvolledig waren is door Toeslagen onvoldoende duidelijk gemaakt welke bewijsstukken de ouders nog aanvullend dienden te overleggen. Ook is er in veel gevallen aanzienlijke vertraging geweest in het

behandelen van ingediende bezwaar- en beroepschriften en de klachtafhandelingen, en ook in het algemeen is er gebrekkig gecommuniceerd met de ouders. Ook in deze fase liet wet- en regelgeving en bijbehorende jurisprudentie weinig ruimte voor maatwerk.

Conclusie

Terugkijkend is het de vraag of het signaal dat heeft geleid tot het starten van een onderzoek bij het gastouderbureau de getroffen maatregelen - zoals het op gedetailleerd niveau eisen van bewijsstukken en het stopzetten en terugvorderen van toeslagen bij alle mogelijk betrokken ouders - voldoende rechtvaardigden. Maar let wel: de medewerkers van Toeslagen hebben hun opdracht en de wetgeving bij mijn weten naar eer en geweten uitgevoerd.

Desondanks heeft het handelen van Toeslagen voor de ouders (vaak grote) financiële gevolgen gehad en dit stond niet in verhouding tot het doel dat Toeslagen en de wetgever voor ogen had, namelijk het aanpakken van onterecht uitgekeerde kinderopvangtoeslag.

Vanwege de onduidelijkheden rondom de start van het onderzoek, heb ik de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd hier ook naar te kijken in zijn al lopende onderzoek.

Door dit handelen is ook een onheus beeld geschetst over het gastouderbureau in kwestie. Dat wil ik hier graag rechtzetten door ook aan de houder van het gastouderbureau en de betrokkenen mijn excuses aan te bieden.

Waarom heeft dit zo lang geduurd?

Ik kan me goed voorstellen dat uw Kamer zich afvraagt waarom het allemaal zo lang heeft geduurd. Dat heb ik mijzelf de afgelopen tijd ook afgevraagd. De wens om te voldoen aan de maatschappelijke roep tot fraudebestrijding in combinatie met strikte regelgeving heeft naar mijn opvatting geleid tot het ontstaan van een tunnelvisie. In het eerder genoemde spanningsveld tussen fraudebestrijding en dienstverlening heeft het eerste de overhand gekregen. Rigide wetgeving bood en biedt weinig mogelijkheden om tegemoet te komen aan het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel in deze zaken. Dit werd gestaafd door de uitkomsten van rechtszaken waarin de (juridische) interpretatie van wetgeving meermaals onderschreven werd. Desalniettemin ben ik geschrokken van de gang van zaken. Er zijn naar mijn mening basisprincipes in de wijze waarop met burgers dient te worden omgegaan, geschonden. Dit raakt mij zeer en ik zal er dan ook alles aan doen om dat vertrouwen te herstellen. [Ik kan en wil niet anders dan opnieuw mijn excuses aanbieden aan de ouders, zoals ik dat vandaag ook in persoon heb gedaan.]

Oplossing

Een bevredigende oplossing laat al te lang op zich wachten en daar wil ik nu op zo kort mogelijke termijn verandering in aanbrengen. Er moet nog goed worden uitgezocht hoe dit precies (juridisch) vorm gaat krijgen. Helaas kan ik daar op dit moment geen uitsluitsel over geven, maar mijn voornemen staat vast. Het is tijd dat de overheid haar andere gezicht laat zien. Het is mijn hoop dat dit een stap zal zijn in het herstel van vertrouwen.

De afgelopen periode heeft ook geresulteerd in de vraag of we verbeteringen moeten aanbrengen in de praktische rechtsbescherming van toeslaggerechtigden. Onder meer hiertoe is dan ook de Adviescommissie uitvoering toeslagen onder leiding van de heer Donner ingesteld. Parallel aan het werk van de adviescommissie verken ik met de bewindspersonen van SZW de mogelijkheden om in de wetgeving rondom (het recht op) kinderopvangtoeslag meer ruimte te maken voor de menselijke maat.

In de periode totdat een bevredigende oplossing bereikt is, zal Toeslagen geen (verdere) (dwang)invorderingsmaatregelen nemen in de CAF-11 dossiers. Dat geldt zowel voor de lopende CAF-11 rechtszaken als de reeds afgedane CAF-11 zaken. Op deze manier wil ik het ontstane leed voor de ouders niet verder onnodig verzwaren.

Aanwezigheid van nationaliteit in de systemen van Toeslagen

In de media is bericht over het gebruik van nationaliteit door Toeslagen, waarbij de suggestie werd gewekt dat de Belastingdienst op basis van etniciteit profileert. Het ging hierbij met name om de bestrijding van fraudezaken zoals bij CAF-11. Etnisch profileren keur ik, de rest van het kabinet en de Belastingdienst, ten strengste af. Nationaliteit is echter wel een persoonsgegeven dat wordt geregistreerd en gebruikt door Toeslagen.

Toekenning toeslagen

Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfstitel heeft. Dit geldt ook voor de toeslagpartner of, in het geval van huurtoeslag, de medebewoner(s). Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van het Nederlanderschap. Nationaliteit is dus medebepalend voor het recht op toeslagen en wordt daarom in het toeslagensysteem vastgelegd. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.

De registratie van de tweede nationaliteit is in de loop der jaren veranderd. Tot 2014 ontving Toeslagen uit de basisregistratie personen (BRP) zowel de eerste als de tweede nationaliteit. Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft. Indien een persoon niet de Nederlandse nationaliteit heeft, werd en wordt de andere (eerste en eventueel tweede) nationaliteit doorgegeven.

Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen. Die klus is helaas pas eind dit jaar geklaard. Vanaf PM zullen medewerkers van Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen.

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een onderzoek gestart naar de verwerking van bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit bij de Belastingdienst.

Het onderzoek van de AP richt zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het systeem van Toeslagen en/of in het kader van de controle op de kinderopvangtoeslag. Daarnaast onderzoekt de AP of Toeslagen geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën persoonsgegevens – meer specifiek de tweede nationaliteit – gebruikt in het kader van controle op de kinderopvangtoeslag.

Op 18 juli 2017 is – desgevraagd – aan de AP gemeld dat Toeslagen de actuele gegevens over de nationaliteit uit de BRP krijgt, dat hierin de actuele nationaliteit

niet wordt opgenomen en dat Toeslagen deze informatie niet heeft. Deze informatie is echter niet volledig, want later is mij gebleken dat de gegevens van toeslaggerechtigden waarvan vóór 2014 de dubbele nationaliteit geregistreerd werd, nog wel in de systemen van Toeslagen te raadplegen zijn. Hier is met de AP tijdens hun 'onderzoek ter plaatse' bij Toeslagen op 25 april jl. over gesproken.

De AP heeft aangegeven nog geen uitspraken te kunnen doen over de doorlooptijd van het onderzoek. Ik wacht de uitkomsten van hun onderzoek met grote belangstelling af en verleen uiteraard elke medewerking.

Hoe gebruiken we nationaliteit in het toezicht?

Uw Kamer heeft onder meer tijdens het mondelinge vragenuur van 21 mei jl. ook gevraagd in te gaan op het gebruik van nationaliteit door Toeslagen. Daar ga ik hier verder op in. Het gebruik van nationaliteit in het toezicht valt uiteen in twee categorieën: het gebruik in een risico-classificatiemodel aan de ene kant en het gebruik bij CAF-zaken aan de andere kant.

Risico-classificatiemodel

Toeslagen past risicoselectie toe bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden.[2] Bij het toezicht op de huur- en kinderopvangtoeslag vindt deze risicoselectie plaats op basis van het zogeheten risico-classificatiemodel selecteert op basis van tientallen indicatoren, zoals de afstand tussen het woonadres van ouders en de locatie van de kinderopvang of gastouder en de hoogte van de opvanguren. Als het systeem een kritiek aantal indicatoren detecteert, volgt er een handmatige controle en beoordeling. De behandelend medewerker weet niet waarom het systeem een casus selecteert. Het gaat hierbij *niet* om CAF-zaken.

Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap was een van de bovengenoemde indicatoren. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, werd uitgegaan van Nederlanderschap. Nu wordt Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap niet meer als criterium gebruikt in het risico-classificatiemodel. Het geautomatiseerde model leert namelijk door de tijd heen en worden regelmatig geüpdatet. Dit betekent dat regelmatig indicatoren verdwijnen of worden toegevoegd. Bij de kinderopvangtoeslag had Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap sinds medio 2018 geen toegevoegde voorspellende waarde meer voor het mede bepalen van de (on)juistheid bij het toekennen van toeslagen. Bij de huurtoeslag zag ik een vergelijkbare ontwikkeling, waardoor in april 2019 besloten is ook deze risico-indicator uit het model te halen. Bij de zorgtoeslag en het kindgebondenbudget werd en wordt het risico-classificatiemodel niet ingezet.

[2] Toeslagen gebruikt geen gegevens over de nationaliteit van houders van gastouderbureaus of gastouders bij risicoselectie.

CAF-zaken
De behandeling van CAF-zaken wordt gestart op basis van interne en externe signalen over vermoedens van georganiseerd misbruik. Zoals eerder aangegeven kunnen deze signalen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van constateringen door andere onderdelen van de Belastingdienst. Voorafgaand aan het starten van een toeslaggerelateerde CAF-zaak worden eerst intern bij Toeslagen gegevens geanalyseerd.

In de startperiode van het CAF maakte Toeslagen na een ontvangen signaal een uitdraai uit de systemen. Hiervoor werd vanaf 2013 door een medewerker een uitgebreid queryverzoek gedaan om gegevens uit de systemen te kunnen combineren. In dit queryverzoek wordt ook gevraagd om specifieke gegevens over vraagouders. Naast de NAW-gegevens, werden ook gegevens over (eerste en tweede) nationaliteit, de startdatum van de toeslag en een eventuele immigratiedatum opgevraagd. In de opgeleverde gegevensset zijn alle gevraagde gegevens opgenomen.

Wanneer de analyse van een query aanwijzingen geeft van mogelijk georganiseerd misbruik, worden bezoeken aan gastouders en/of een gastouderbureau uitgevoerd. Bezoeken worden in het geval van CAF-zaken afgerond met een intern verslag van bevindingen.

Vanaf 2014 worden de analyses van de queries vastgelegd in een intern document om een overzichtelijk beeld te geven van de situatie. Dit interne document bevat een samenvattend overzicht van het aantal vraagouders, het soort toeslag, de woonplaatsen van de vraagouders, en de totale financiële omvang. Ook de (eerste) nationaliteit van aanvragers werd tot medio 2018 opgenomen in dit interne document, [omdat bij een grote mate van homogeniteit er een grotere kans is op georganiseerde fraude dan bij een heterogene groep]. Sinds 2016 wordt specifiek op basis van dit document besloten of verder onderzoek nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een actualiteitsbezoek. Informatie over de (tweede) nationaliteit is geen selectiecriterium geweest bij de starten van CAF-zaken, dat waren immers steeds signalen van buitenaf.

Ik kan, mede door het gebrekkig vastleggen van beslissingen en de individuele inschatting van medewerkers destijds, niet garanderen dat informatie over nationaliteit nooit heeft meegewogen bij een beslissing tot eventueel vervolgonderzoek. Dat ik dit niet kan uitsluiten betreur ik ten zeerste. Omdat ik tegelijkertijd hier ook geen twijfel over wil laten bestaan, is recent besloten dat nationaliteit ook geen onderdeel meer is van het queryverzoek.

De Nationale Ombudsman heeft in PM aangegeven geen verder onderzoek te doen naar het gebruik van nationaliteit bij de opsporing van fraude > maatschappelijke discussie. Ook de Autoriteit Persoonsgegevens doet onderzoek, zoals hierboven aangegeven.

Adviescommissie uitvoering toeslagen

Naar aanleiding van de procedurevergadering van de vaste commissie voor Financiën van 5 juni jl. heeft u per brief mij een aantal verzoeken gedaan.

Ten eerste verzoekt u de Adviescommissie uitvoering toeslagen bij deelvraag 1 ook de beoordeling van CAF-11 casuïstiek te betrekken zoals die blijkt uit uitspraken van de Hoge Raad en de rapporten van de Nationale Ombudsman en Kinderombudsman. Ik heb/zal dit verzoek overgebracht/overbrengen aan de Commissie.

Voorts verzoekt u mij een meldpunt in te stellen waar ambtenaren misstanden rondom Toeslagen kunnen melden. In dat kader wil ik u erop wijzen dat sinds 1 november 2017 de tijdelijke commissie integriteit belastingdienst bestaat. Bij deze commissie kan iedere persoon zicht richten die op enigerlei wijze werkzaamheden verricht of heeft verricht voor of ten behoeve van de Belastingdienst en die (vermoedens van) integriteitschendingen of misstanden ter zake van de Belastingdienst wil melden. De commissie is gepositioneerd buiten de Belastingdienst, direct onder de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën, en bestaat uit twee onafhankelijke leden, die niet werkzaam zijn bij het ministerie van Financiën. De commissie is een aanvulling op de bestaande meldinginfrastructuur bij de Belastingdienst.
De functie van de commissie is tweeledig. Enerzijds is het een loket voor personen die vermoedens van integriteitschendingen en misstanden willen melden, maar geen gebruik willen of kunnen maken van een van de mogelijkheden die de Belastingdienst daarvoor biedt. Anderzijds is de commissie bedoeld om vermoedens van misstanden en integriteitschendingen vroegtijdig te signaleren en de secretaris-generaal over het vervolg te adviseren. De werkwijze van de commissie beoogt dat medewerkers schendingen of misstanden vroegtijdig, veilig en laagdrempelig kunnen melden.

Tenslotte verzoekt u mij in uw brief naar aanleiding van de procedurevergadering om een toelichting te geven op basis van welke informatie en adviezen mijn inzicht over de mate waarin de Belastingdienst in deze casus fouten heeft gemaakt in de loop der tijd is veranderd. Hieraan geef ik met deze brief invulling.

PM: BD EDP auditors

Andere acties

Het onderzoek van de adviescommissie richt zich op de toeslaggerechtigden. De minister heeft aan uw Kamer toegezegd dat het gebruik van de nationaliteit breder binnen de Belastingdienst wordt onderzocht. Het lid Omtzigt verzocht in zijn motie ook om een extern onderzoek naar mogelijkheden tot verbetering van de praktische rechtsbescherming van de burger in belasting- dan wel toeslagzaken. De adviescommissie geeft voor het deel van de toeslaggerechtigden invulling aan de motie. Het andere deel van zijn motie van Omtzigt moet nog invulling krijgen.

Daarnaast zal ik uitvoering geven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.[3] Ik kom in het najaar terug op de deelname van Toeslagen in het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de secretarissen-generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult.

Momenteel speelt er ontzettend veel op dit toeslagendossier, waaronder onderzoeken van de adviescommissie, de AP en de ADR. Voor een overzicht verwijs ik naar de bijlage. Ik benadruk het belang van het in gang zetten van al deze acties. Daarbij zullen de conclusies naar verwachting niet altijd positief zijn en de aanbevelingen niet altijd eenvoudig uit te voeren. Deze zaak is wel een herbevestiging van de noodzaak daartoe, en dus zal ik mij tot het uiterste inspannen om duidelijkheid te verkrijgen en zal ik mij inzetten voor de opvolging van acties die de komende periode op dit dossier hard nodig zal zijn.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel

[3] Kamerstukken II 2018-19, 31 066, nr. 477.

Bijlage 1. Stand van zaken toezeggingen en acties CAF-11

Onderwerp	Omschrijving	Stand van zaken
ADR-onderzoek	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik een onderzoek toegezegd naar het handelen van Toeslagen in alle CAF-zaken in de periode 2014 tot medio 2016 door Auditdienst Rijk (ADR). • Daarnaast onderzoekt de ADR specifiek de start van CAF 11.	• De onderzoeksopdracht wordt binnenkort naar uw Kamer gestuurd. • Naar verwachting komt de ADR eind 2019 met de bevindingen.
Adviescommissie uitvoering toeslagen	• De adviescommissie uitvoering toeslagen is toegezegd in het Vragenuur op 21 mei jl. • Over de instelling en taakopdracht van de commissie is uw Kamer op 29 mei jl. geïnformeerd.	• Het tussentijdse deeladvies wordt verwacht in september 2019. • Het eindrapport wordt eind 2019 opgeleverd.
Gesprek met de Kinderombudsman	• Op 24 april jl. is er een gesprek met directeur Toeslagen en mijzelf geweest waarin de Kinder-ombudsman nader heeft toegelicht op welke wijze kinderrechten meegewogen kunnen worden in de besluitvorming.	• Met de Kinderombudsman is afgesproken dat we naar de toekomst toe contacten zullen blijven onderhouden op dit onderwerp. • Over eventueel contact zal ik uw Kamer tijdig informeren.
Gesprek met de Nationale Ombudsman (NO)	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik toegezegd met de NO in gesprek te gaan.	• Het gesprek met de wordt ingepland na het deeladvies van de adviescommissie uitvoering toeslagen.
Gesprekken met betrokken ouders in de CAF-11 zaak.	• Er hebben op 15, 17 en 22 mei jl. gesprekken plaatsgevonden met de directeur en medewerkers van Belastingdienst/Toeslagen. • Op dinsdag 11 juni ga ik in gesprek met de betrokken ouders.	• Uw Kamer wordt nog voor het AO Belastingdienst van 19 juni geïnformeerd over deze gesprekken.
IBO Toeslagen	Het onderzoek van de Werkgroep Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Toeslagen bestaat uit twee delen: • Deel 1 heeft tot doel om verbetervoorstellen ter vermindering van het aantal terugvorderingen en nabetalingen te doen binnen de kaders van het huidige stelsel. • Deel 2 heeft tot doel opties te onderzoeken om de inkomens-ondersteuning op een andere manier vorm te geven dan het huidige stelsel.	• Deelonderzoek 1 wordt in oktober 2019 opgeleverd. • Deelonderzoek 2 wordt in december 2019 opgeleverd.
Maatwerk in Dienstverlening	• Toeslagen neemt deel aan het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de Secretarissen-Generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult. • Via dit traject wordt uitvoering gegeven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.	• In het najaar van 2019 informeer ik uw Kamer verder over de voortgang.

Verbetermaatregelen	• In de Kamerbrief van 11 oktober 2018 heb ik verdere verbetermaatregelen aangekondigd rondom het informatiebeheer van Toeslagen en de vaktechnische inbedding.	• Deze trajecten lopen nu.

Geachte Voorzitter,

Rondom de gang van zaken in het CAF-11 dossier is veel niet goed gegaan. Veel betrokken gezinnen zijn in grote problemen gekomen. Recent is hier vanuit uw Kamer en de media weer meer aandacht voor gevraagd die ook weer vragen opriepen. Mijn excuses voor de gang van zaken heb ik eerder aangeboden aan zowel de getroffen ouders als aan uw Kamer, maar ik sta erop dat in deze brief nogmaals te doen. Echter, ik realiseer mij dat mijn verontschuldigen alleen de problemen van de gezinnen niet oplossen. Ik heb enkele weken geleden besloten een Adviescommissie uitvoering toeslagen in het leven te roepen en de Belastingdienst/Toeslagen (hierna: Toeslagen) gevraagd nog dieper op deze zaak in te gaan. Daarbij heb ik aangegeven ook nadrukkelijk onderbouwing en bewijsstukken te willen zien. Dit had ik eerder moeten doen en dat neem ik mijzelf kwalijk.

In deze brief licht ik de resultaten toe van dit meer diepgravende onderzoek. Het algemene beeld is er een van een eenzijdige focus op het bestrijden van misbruik, onzorgvuldige uitvoering door Toeslagen en te weinig oog voor de menselijke maat tijdens het gehele proces.

Ik realiseer me dat deze gezinnen door het optreden van de overheid tekort zijn gedaan en deels onnodig in problemen zijn geraakt. Ik ben vastberaden om dat recht te zetten. Daarom zal ik ervoor zorgen dat de CAF-11-dossiers van alle betrokken gezinnen beoordeeld zullen worden [door PM]. Daarbij zal in ieder geval gekeken worden naar welke kinderopvangtoeslag deze gezinnen zouden hebben ontvangen als de menselijke maat meer gehanteerd zou zijn en naar eventuele proceskosten die zij gemaakt hebben. Meer in het algemeen zal ik de Adviescommissie uitvoering toeslagen vragen of gelet op het optreden van de overheid een schadevergoeding op zijn plaats is. Uiteraard is mijn inzet om deze beoordeling van alle gevallen zo snel mogelijk af te ronden; tegelijkertijd moet dit zeer zorgvuldig gebeuren. In ieder geval zal de (dwang)invordering in deze zaken met onmiddellijke ingang worden gestaakt.

Naar aanleiding van mijn bevindingen bij de CAF-11-zaken ben ik ook tot de conclusie gekomen dat de toeslagenwetgeving dermate strikt is dat hier geen plaats meer lijkt voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van soms kwetsbare groepen waarvoor toeslagen nou juist bedoeld zijn. Daarom zal ik samen met de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het initiatief nemen om de toeslagenwetgeving tegen het licht te houden en indien nodig aanpassingen door te voeren. Ook hiervoor zal ik de adviescommissie uitvoering toeslagen om advies vragen.

Hoe ik tot deze conclusie ben gekomen, licht ik hierna toe. Achtereenvolgens zal ik ingaan op:

A. de context rondom fraudebestrijding in 2013
B. de specifieke aanpak richting ouders in de CAF-11 zaak
C. de samenhang met strikte wetgeving
D. hoe nu verder

Tevens zal ik ingaan op vragen die uw Kamer heeft gesteld over onder meer het gebruik van (tweede) nationaliteit door Toeslagen, en de Adviescommissie uitvoering toeslagen.

De onderzoeksfase

De behandeling van CAF-zaken is gestart in 2013, in een maatschappelijk en politiek klimaat waar de nadruk lag op de bestrijding van fraude en oneigenlijk gebruik van toeslagen. Dit was mede ingegeven door de toenmalige fraude met toeslagen door Bulgaren, waar veel maatschappelijke onrust over was ontstaan en waar ook in uw Kamer menig debat over gevoerd is. Mijn ambtsvoorganger heeft in brieven in mei 2013 een reeks aan maatregelen aangekondigd om toeslagfraude te bestrijden.[1] Een van de maatregelen betrof bijvoorbeeld de introductie van risicoprofielen, waarmee aanvragen met een mogelijk verhoogd frauderisico werden gedetecteerd en extra gecontroleerd. Dit leidde ertoe dat betrokken aanvragers langer op een voorschot (toeslag) moesten wachten en/of werden uitgenodigd bij de balies van de Belastingdienst. Als een aanvrager niet kwam opdagen, werd de toeslag gestopt en teruggevorderd volgens het adagium "no show, no pay". Uit deze tijd stamt ook het risicoselectiemodel (zie hieronder). In bovengenoemde brief werd al de het spanningsveld benoemd "tussen dienstverlening enerzijds en fraudebestrijding anderzijds." In deze tijdsgeest is vervolgens ook de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit op 1 januari 2014 in werking getreden met een zware bewijslast bij de burger, bijvoorbeeld omtrent facturen.

In deze context is het CAF-team van de Belastingdienst op zoek gegaan naar (signalen van) georganiseerd misbruik. Zo ook bij Toeslagen. Deze signalen kunnen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van andere onderdelen van de Belastingdienst. Deze signalen konden ook vóór 2013 liggen.

De vraag is wat nu precies de aanleiding is geweest voor het starten van het CAF-11-onderzoek. In mijn correspondentie met uw Kamer heb ik benoemd dat CAF-11 is gestart op basis van signalen van de GGD uit een inspectierapport van 2013. Het rapport uit 2013 waar ik meerdere keren naar verwees dateert, zo is mij nu gebleken, uit 2011. Dat niet openbare GGD-rapport zag op een aantal gastouders die bij het gastouderbureau waren aangesloten en niet op het gastouderbureau zelf. De GGD heeft Toeslagen in 2011 geïnformeerd over tekortkomingen bij deze gastouders. Dit signaal van de GGD uit 2011 blijkt de voornaamste reden te zijn

[1] Vergaderjaar 2012–2013, 17 050, nr. 435

geweest voor het nadere onderzoek. De GGD brengt jaarlijks ook openbare inspectierapporten uit over gastouderbureaus. Het rapport uit 2011 over het betrokken gastouderbureau vermeldde tekortkomingen. In 2012 en 2013 gaf de GGD in haar rapporten aan dat het gastouderbureau de tekortkomingen naar tevredenheid heeft opgepakt. Het bovengenoemde signaal was aanleiding voor Toeslagen om nadere informatie uit de systemen van Toeslagen te verzamelen. Uit deze gegevens, in combinatie met de informatie van de GGD, kwamen zaken naar boven die zouden kunnen duiden op georganiseerd misbruik. Dit betrof bijvoorbeeld hoge opvanguren en veel ouder-kindrelaties tussen gast- en vraagouders. In het kader van het verdere onderzoek hebben vervolgens zestien gastouderbezoeken plaats gevonden. Bij deze bezoeken werd geconstateerd dat een deel van de kinderen niet aanwezig was en dat bij sommige gastouders de administratie niet op orde was. Bij een vervolgonderzoek aan het gastouderbureau werden bij een steekproef aanvullende onregelmatigheden in de administratie geconstateerd.

De behandelfase

Op basis van deze constateringen heeft Toeslagen besloten om alle ouders te vragen om bewijsstukken van hun recht op toeslag te overleggen. Dit betrof alle ouders die opvang ontvingen, of in de voorgaande twee jaren hadden ontvangen, van een gastouder die (mede) door het betrokken gastouderbureau werd bemiddeld. Voordat de reactietermijn daarvoor verstreken was is per september 2014 overgegaan tot stopzetting van de kinderopvangtoeslag van alle 235 ouders in het onderzoeksbestand die in op dat moment nog een voorschot kinderopvangtoeslag kregen. Dit was niet zorgvuldig: toeslagen hadden in afwachting van een uitvraag van bewijsstukken bij de ouders hooguit kunnen worden opgeschort.

Na ontvangst van de bewijsstukken werd het recht op Kinderopvangtoeslag beoordeeld op grond van de destijds recent ingevoerde strikte wetgeving, die voorschreef dat kinderopvangtoeslag uit eerdere perioden bij het ontbreken van een enkel bewijsstuk teruggevorderd diende te worden. Van ouders die geen stukken overlegden is het recht op kinderopvangtoeslag ingetrokken conform het in de eerder aangehaalde brief van 10 mei 2013 beleid "no show, no money". In totaal werden 302 ouders geraakt door deze toezichtactie.

De vervolgfase

In het vervolgproces is er veel fout gegaan. Hier is in correspondentie met onder meer uw Kamer en de Nationale ombudsman al veel over gezegd. Indien de overlegde bewijsstukken onvolledig waren is door Toeslagen onvoldoende duidelijk gemaakt welke bewijsstukken de ouders nog aanvullend dienden te overleggen. Ook is er in veel gevallen aanzienlijke vertraging geweest in het behandelen van ingediende bezwaar- en beroepschriften en de klachtafhandelingen, en ook in het algemeen is er gebrekkig gecommuniceerd met de ouders. Ook in

deze fase liet wet- en regelgeving en bijbehorende jurisprudentie weinig ruimte voor maatwerk.

Conclusie

Terugkijkend is het de vraag of het signaal dat heeft geleid tot het starten van een onderzoek bij het gastouderbureau de getroffen maatregelen - zoals het op gedetailleerd niveau eisen van bewijsstukken en het stopzetten en terugvorderen van toeslagen bij alle mogelijk betrokken ouders - voldoende rechtvaardigden. Maar let wel: de medewerkers van Toeslagen hebben hun opdracht en de wetgeving bij mijn weten naar eer en geweten uitgevoerd.

Desondanks heeft het handelen van Toeslagen voor de ouders (vaak grote) financiële gevolgen gehad en dit stond niet in verhouding tot het doel dat Toeslagen en de wetgever voor ogen had, namelijk het aanpakken van onterecht uitgekeerde kinderopvangtoeslag.

Vanwege de onduidelijkheden rondom de start van het onderzoek, heb ik de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd hier ook naar te kijken in zijn al lopende onderzoek.

Door dit handelen is ook een onheus beeld geschetst over het gastouderbureau in kwestie. Dat wil ik hier graag rechtzetten door ook aan de houder van het gastouderbureau en de betrokkenen mijn excuses aan te bieden.

Waarom heeft dit zo lang geduurd?

Ik kan me goed voorstellen dat uw Kamer zich afvraagt waarom het allemaal zo lang heeft geduurd. Dat heb ik mijzelf de afgelopen tijd ook afgevraagd. De wens om te voldoen aan de maatschappelijke roep tot fraudebestrijding in combinatie met strikte regelgeving heeft naar mijn opvatting geleid tot het ontstaan van een tunnelvisie. In het eerder genoemde spanningsveld tussen fraudebestrijding en dienstverlening heeft het eerste de overhand gekregen. Rigide wetgeving bood en biedt weinig mogelijkheden om tegemoet te komen aan het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel in deze zaken. Dit werd gestaafd door de uitkomsten van rechtszaken waarin de (juridische) interpretatie van wetgeving meermaals onderschreven werd. Desalniettemin ben ik geschrokken van de gang van zaken. Er zijn naar mijn mening basisprincipes in de wijze waarop met burgers dient te worden omgegaan, geschonden. Dit raakt mij zeer en ik zal er dan ook alles aan doen om dat vertrouwen te herstellen. [Ik kan en wil niet anders dan opnieuw mijn excuses aanbieden aan de ouders, zoals ik dat vandaag ook in persoon heb gedaan.]

Oplossing

Een bevredigende oplossing laat al te lang op zich wachten en daar wil ik nu op zo kort mogelijke termijn verandering in aanbrengen. Er moet nog goed worden uitgezocht hoe dit precies (juridisch) vorm gaat krijgen. Helaas kan ik daar op dit moment geen uitsluitsel over geven, maar mijn voornemen staat vast. Het is tijd dat de overheid haar andere gezicht laat zien. Het is mijn hoop dat dit een stap zal zijn in het herstel van vertrouwen.

De afgelopen periode heeft ook geresulteerd in de vraag of we verbeteringen moeten aanbrengen in de praktische rechtsbescherming van toeslaggerechtigden. Onder meer hiertoe is dan ook de Adviescommissie uitvoering toeslagen onder leiding van de heer Donner ingesteld. Parallel aan het werk van de adviescommissie verken ik met de bewindspersonen van SZW de mogelijkheden om in de wetgeving rondom (het recht op) kinderopvangtoeslag meer ruimte te maken voor de menselijke maat.

In de periode totdat een bevredigende oplossing bereikt is, zal Toeslagen geen (verdere) (dwang)invorderingsmaatregelen nemen in de CAF-11 dossiers. Dat geldt zowel voor de lopende CAF-11 rechtszaken als de reeds afgedane CAF-11 zaken. Op deze manier wil ik het ontstane leed voor de ouders niet verder onnodig verzwaren.

Aanwezigheid van nationaliteit in de systemen van Toeslagen

In de media is bericht over het gebruik van nationaliteit door Toeslagen, waarbij de suggestie werd gewekt dat de Belastingdienst op basis van etniciteit profileert. Het ging hierbij met name om de bestrijding van fraudezaken zoals bij CAF-11. Etnisch profileren keur ik, de rest van het kabinet en de Belastingdienst, ten strengste af. Nationaliteit is echter wel een persoonsgegeven dat wordt geregistreerd en gebruikt door Toeslagen.

Toekenning toeslagen

Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfstitel heeft. Dit geldt ook voor de toeslagpartner of, in het geval van huurtoeslag, de medebewoner(s). Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van het Nederlanderschap. Nationaliteit is dus medebepalend voor het recht op toeslagen en wordt daarom in het toeslagensysteem vastgelegd. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.

De registratie van de tweede nationaliteit is in de loop der jaren veranderd. Tot 2014 ontving Toeslagen uit de basisregistratie personen (BRP) zowel de eerste als de tweede nationaliteit. Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft. Indien een persoon niet de Nederlandse nationaliteit heeft, werd en wordt de andere (eerste en eventueel tweede) nationaliteit doorgegeven.

Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen. Die klus is helaas pas eind dit jaar geklaard. Vanaf PM zullen medewerkers van Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen.

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een onderzoek gestart naar de verwerking van bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit bij de Belastingdienst.

Het onderzoek van de AP richt zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het systeem van Toeslagen en/of in het kader van de controle op de kinderopvangtoeslag. Daarnaast onderzoekt de AP of Toeslagen geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën persoonsgegevens – meer specifiek de tweede nationaliteit – gebruikt in het kader van controle op de kinderopvangtoeslag.

Op 18 juli 2017 is – desgevraagd – aan de AP gemeld dat Toeslagen de actuele gegevens over de nationaliteit uit de BRP krijgt, dat hierin de actuele nationaliteit niet wordt opgenomen en dat Toeslagen deze informatie niet heeft. Deze informatie is echter niet volledig, want later is mij gebleken dat de gegevens van

toeslaggerechtigden waarvan vóór 2014 de dubbele nationaliteit geregistreerd werd, nog wel in de systemen van Toeslagen te raadplegen zijn. Hier is met de AP tijdens hun 'onderzoek ter plaatse' bij Toeslagen op 25 april jl. over gesproken.

De AP heeft aangegeven nog geen uitspraken te kunnen doen over de doorlooptijd van het onderzoek. Ik wacht de uitkomsten van hun onderzoek met grote belangstelling af en verleen uiteraard elke medewerking.

Hoe gebruiken we nationaliteit in het toezicht?

Uw Kamer heeft onder meer tijdens het mondelinge vragenuur van 21 mei jl. ook gevraagd in te gaan op het gebruik van nationaliteit door Toeslagen. Daar ga ik hier verder op in. Het gebruik van nationaliteit in het toezicht valt uiteen in twee categorieën: het gebruik in een risico-classificatiemodel aan de ene kant en het gebruik bij CAF-zaken aan de andere kant.

Risico-classificatiemodel

Toeslagen past risicoselectie toe bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden.[2] Bij het toezicht op de huur- en kinderopvangtoeslag vindt deze risicoselectie plaats op basis van het zogeheten risico-classificatiemodel selecteert op basis van tientallen indicatoren, zoals de afstand tussen het woonadres van ouders en de locatie van de kinderopvang of gastouder en de hoogte van de opvanguren. Als het systeem een kritiek aantal indicatoren detecteert, volgt er een handmatige controle en beoordeling. De behandelend medewerker weet niet waarom het systeem een casus selecteert. Het gaat hierbij *niet* om CAF-zaken.

Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap was een van de bovengenoemde indicatoren. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, werd uitgegaan van Nederlanderschap. Nu wordt Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap niet meer als criterium gebruikt in het risico-classificatiemodel. Het geautomatiseerde model leert namelijk door de tijd heen en worden regelmatig geüpdatet. Dit betekent dat regelmatig indicatoren verdwijnen of worden toegevoegd. Bij de kinderopvangtoeslag had Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap sinds medio 2018 geen toegevoegde voorspellende waarde meer voor het mede bepalen van de (on)juistheid bij het toekennen van toeslagen. Bij de huurtoeslag zag ik een vergelijkbare ontwikkeling, waardoor in april 2019 besloten is ook deze risico-indicator uit het model te halen. Bij de zorgtoeslag en het kindgebondenbudget werd en wordt het risico-classificatiemodel niet ingezet.

[2] Toeslagen gebruikt geen gegevens over de nationaliteit van houders van gastouderbureaus of gastouders bij risicoselectie.

CAF-zaken
De behandeling van CAF-zaken wordt gestart op basis van interne en externe signalen over vermoedens van georganiseerd misbruik. Zoals eerder aangegeven kunnen deze signalen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van constateringen door andere onderdelen van de Belastingdienst. Voorafgaand aan het starten van een toeslaggerelateerde CAF-zaak worden eerst intern bij Toeslagen gegevens geanalyseerd.

In de startperiode van het CAF maakte Toeslagen na een ontvangen signaal een uitdraai uit de systemen. Hiervoor werd vanaf 2013 door een medewerker een uitgebreid queryverzoek gedaan om gegevens uit de systemen te kunnen combineren. In dit queryverzoek wordt ook gevraagd om specifieke gegevens over vraagouders. Naast de NAW-gegevens, werden ook gegevens over (eerste en tweede) nationaliteit, de startdatum van de toeslag en een eventuele immigratiedatum opgevraagd. In de opgeleverde gegevensset zijn alle gevraagde gegevens opgenomen.

Wanneer de analyse van een query aanwijzingen geeft van mogelijk georganiseerd misbruik, worden bezoeken aan gastouders en/of een gastouderbureau uitgevoerd. Bezoeken worden in het geval van CAF-zaken afgerond met een intern verslag van bevindingen.

Vanaf 2014 worden de analyses van de queries vastgelegd in een intern document om een overzichtelijk beeld te geven van de situatie. Dit interne document bevat een samenvattend overzicht van het aantal vraagouders, het soort toeslag, de woonplaatsen van de vraagouders, en de totale financiële omvang. Ook de (eerste) nationaliteit van aanvragers werd tot medio 2018 opgenomen in dit interne document, [omdat bij een grote mate van homogeniteit er een grotere kans is op georganiseerde fraude dan bij een heterogene groep]. Sinds 2016 wordt specifiek op basis van dit document besloten of verder onderzoek nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een actualiteitsbezoek. Informatie over de (tweede) nationaliteit is geen selectiecriterium geweest bij de starten van CAF-zaken, dat waren immers steeds signalen van buitenaf.

Ik kan, mede door het gebrekkig vastleggen van beslissingen en de individuele inschatting van medewerkers destijds, niet garanderen dat informatie over nationaliteit nooit heeft meegewogen bij een beslissing tot eventueel vervolgonderzoek. Dat ik dit niet kan uitsluiten betreur ik ten zeerste. Omdat ik tegelijkertijd hier ook geen twijfel over wil laten bestaan, is recent besloten dat nationaliteit ook geen onderdeel meer is van het queryverzoek.

De Nationale Ombudsman heeft in PM aangegeven geen verder onderzoek te doen naar het gebruik van nationaliteit bij de opsporing van fraude > maatschappelijke discussie. Ook de Autoriteit Persoonsgegevens doet onderzoek, zoals hierboven aangegeven.

Adviescommissie uitvoering toeslagen

Naar aanleiding van de procedurevergadering van de vaste commissie voor Financiën van 5 juni jl. heeft u per brief mij een aantal verzoeken gedaan.

Ten eerste verzoekt u de Adviescommissie uitvoering toeslagen bij deelvraag 1 ook de beoordeling van CAF-11 casuïstiek te betrekken zoals die blijkt uit uitspraken van de Hoge Raad en de rapporten van de Nationale Ombudsman en Kinderombudsman. Ik heb/zal dit verzoek overgebracht/overbrengen aan de Commissie.

Voorts verzoekt u mij een meldpunt in te stellen waar ambtenaren misstanden rondom Toeslagen kunnen melden. In dat kader wil ik u erop wijzen dat sinds 1 november 2017 de tijdelijke commissie integriteit belastingdienst bestaat. Bij deze commissie kan iedere persoon zicht richten die op enigerlei wijze werkzaamheden verricht of heeft verricht voor of ten behoeve van de Belastingdienst en die (vermoedens van) integriteitschendingen of misstanden ter zake van de Belastingdienst wil melden. De commissie is gepositioneerd buiten de Belastingdienst, direct onder de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën, en bestaat uit twee onafhankelijke leden, die niet werkzaam zijn bij het ministerie van Financiën. De commissie is een aanvulling op de bestaande meldinginfrastructuur bij de Belastingdienst.
De functie van de commissie is tweeledig. Enerzijds is het een loket voor personen die vermoedens van integriteitschendingen en misstanden willen melden, maar geen gebruik willen of kunnen maken van een van de mogelijkheden die de Belastingdienst daarvoor biedt. Anderzijds is de commissie bedoeld om vermoedens van misstanden en integriteitschendingen vroegtijdig te signaleren en de secretaris-generaal over het vervolg te adviseren. De werkwijze van de commissie beoogt dat medewerkers schendingen of misstanden vroegtijdig, veilig en laagdrempelig kunnen melden.

Tenslotte verzoekt u mij in uw brief naar aanleiding van de procedurevergadering om een toelichting te geven op basis van welke informatie en adviezen mijn inzicht over de mate waarin de Belastingdienst in deze casus fouten heeft gemaakt in de loop der tijd is veranderd. Hieraan geef ik met deze brief invulling.

PM: BD EDP auditors

Andere acties

Het onderzoek van de adviescommissie richt zich op de toeslaggerechtigden. De minister heeft aan uw Kamer toegezegd dat het gebruik van de nationaliteit breder binnen de Belastingdienst wordt onderzocht. Het lid Omtzigt verzocht in zijn motie ook om een extern onderzoek naar mogelijkheden tot verbetering van de praktische rechtsbescherming van de burger in belasting- dan wel toeslagzaken. De adviescommissie geeft voor het deel van de toeslaggerechtigden invulling aan de motie. Het andere deel van zijn motie van Omtzigt moet nog invulling krijgen.

Daarnaast zal ik uitvoering geven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.[3] Ik kom in het najaar terug op de deelname van Toeslagen in het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de secretarissen-generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult.

Momenteel speelt er ontzettend veel op dit toeslagendossier, waaronder onderzoeken van de adviescommissie, de AP en de ADR. Voor een overzicht verwijs ik naar de bijlage. Ik benadruk het belang van het in gang zetten van al deze acties. Daarbij zullen de conclusies naar verwachting niet altijd positief zijn en de aanbevelingen niet altijd eenvoudig uit te voeren. Deze zaak is wel een herbevestiging van de noodzaak daartoe, en dus zal ik mij tot het uiterste inspannen om duidelijkheid te verkrijgen en zal ik mij inzetten voor de opvolging van acties die de komende periode op dit dossier hard nodig zal zijn.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel

[3] Kamerstukken II 2018-19, 31 066, nr. 477.

Bijlage 1. Stand van zaken toezeggingen en acties CAF-11

Onderwerp	Omschrijving	Stand van zaken
ADR-onderzoek	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik een onderzoek toegezegd naar het handelen van Toeslagen in alle CAF-zaken in de periode 2014 tot medio 2016 door Auditdienst Rijk (ADR). • Daarnaast onderzoekt de ADR specifiek de start van CAF 11.	• De onderzoeksopdracht wordt binnenkort naar uw Kamer gestuurd. • Naar verwachting komt de ADR eind 2019 met de bevindingen.
Adviescommissie uitvoering toeslagen	• De adviescommissie uitvoering toeslagen is toegezegd in het Vragenuur op 21 mei jl. • Over de instelling en taakopdracht van de commissie is uw Kamer op 29 mei jl. geïnformeerd.	• Het tussentijdse deeladvies wordt verwacht in september 2019. • Het eindrapport wordt eind 2019 opgeleverd.
Gesprek met de Kinderombudsman	• Op 24 april jl. is er een gesprek met directeur Toeslagen en mijzelf geweest waarin de Kinder-ombudsman nader heeft toegelicht op welke wijze kinderrechten meegewogen kunnen worden in de besluitvorming.	• Met de Kinderombudsman is afgesproken dat we naar de toekomst toe contacten zullen blijven onderhouden op dit onderwerp. • Over eventueel contact zal ik uw Kamer tijdig informeren.
Gesprek met de Nationale Ombudsman (NO)	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik toegezegd met de NO in gesprek te gaan.	• Het gesprek met de wordt ingepland na het deeladvies van de adviescommissie uitvoering toeslagen.
Gesprekken met betrokken ouders in de CAF-11 zaak.	• Er hebben op 15, 17 en 22 mei jl. gesprekken plaatsgevonden met de directeur en medewerkers van Belastingdienst/Toeslagen. • Op dinsdag 11 juni ga ik in gesprek met de betrokken ouders.	• Uw Kamer wordt nog voor het AO Belastingdienst van 19 juni geïnformeerd over deze gesprekken. •
IBO Toeslagen	Het onderzoek van de Werkgroep Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Toeslagen bestaat uit twee delen: • Deel 1 heeft tot doel om verbetervoorstellen ter vermindering van het aantal terugvorderingen en nabetalingen te doen binnen de kaders van het huidige stelsel.	• Deelonderzoek 1 wordt in oktober 2019 opgeleverd. • Deelonderzoek 2 wordt in december 2019 opgeleverd.

	Deel 2 heeft tot doel opties te onderzoeken om de inkomens-ondersteuning op een andere manier vorm te geven dan het huidige stelsel.	
Maatwerk in **Dienstverlening**	• Toeslagen neemt deel aan het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de Secretarissen-Generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult. • Via dit traject wordt uitvoering gegeven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.	• In het najaar van 2019 informeer ik uw Kamer verder over de voortgang.
Verbetermaatregele**n**	• In de Kamerbrief van 11 oktober 2018 heb ik verdere verbetermaatregelen aangekondigd rondom het informatiebeheer van Toeslagen en de vaktechnische inbedding.	• Deze trajecten lopen nu.

Geachte Voorzitter,

Rondom de gang van zaken in het CAF-11 dossier is veel niet goed gegaan. Veel betrokken gezinnen zijn in grote problemen gekomen. Recent is hier vanuit uw Kamer en de media weer meer aandacht voor gevraagd die ook weer vragen opriepen. Mijn excuses voor de gang van zaken heb ik eerder aangeboden aan zowel de getroffen ouders als aan uw Kamer, maar ik sta erop dat in deze brief nogmaals te doen. Echter, ik realiseer mij dat mijn verontschuldigen alleen de problemen van de gezinnen niet oplossen. Ik heb enkele weken geleden besloten een Adviescommissie uitvoering toeslagen in het leven te roepen en de Belastingdienst/Toeslagen (hierna: Toeslagen) gevraagd nog dieper op deze zaak in te gaan. Daarbij heb ik aangegeven ook nadrukkelijk onderbouwing en bewijsstukken te willen zien. Dit had ik eerder moeten doen en dat neem ik mijzelf kwalijk.

In deze brief licht ik de resultaten toe van dit meer diepgravende onderzoek. Het algemene beeld is er een van een eenzijdige focus op het bestrijden van misbruik, onzorgvuldige uitvoering door Toeslagen en te weinig oog voor de menselijke maat tijdens het gehele proces.

Ik realiseer me dat deze gezinnen door het optreden van de overheid tekort zijn gedaan en deels onnodig in problemen zijn geraakt. Ik ben vastberaden om dat recht te zetten. Daarom zal ik ervoor zorgen dat de CAF-11-dossiers van alle betrokken gezinnen beoordeeld zullen worden [door PM]. Daarbij zal in ieder geval gekeken worden naar welke kinderopvangtoeslag deze gezinnen zouden hebben ontvangen als de menselijke maat meer gehanteerd zou zijn en naar eventuele proceskosten die zij gemaakt hebben. Meer in het algemeen zal ik de Adviescommissie uitvoering toeslagen vragen of gelet op het optreden van de overheid een schadevergoeding op zijn plaats is. Uiteraard is mijn inzet om deze beoordeling van alle gevallen zo snel mogelijk af te ronden; tegelijkertijd moet dit zeer zorgvuldig gebeuren. In ieder geval zal de (dwang)invordering in deze zaken met onmiddellijke ingang worden gestaakt.

Naar aanleiding van mijn bevindingen bij de CAF-11-zaken ben ik ook tot de conclusie gekomen dat de toeslagenwetgeving dermate strikt is dat hiergeen plaats meer lijkt voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van soms kwetsbare groepen waarvoor toeslagen nou juist bedoeld zijn. Daarom zal ik samen met de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het initiatief nemen om de toeslagenwetgeving tegen het licht te houden en indien nodig aanpassingen door te voeren. Ook hiervoor zal ik de adviescommissie uitvoering toeslagen om advies vragen.

Hoe ik tot deze conclusie ben gekomen, licht ik hierna toe. Achtereenvolgens zal ik ingaan op:

A. de context rondom fraudebestrijding in 2013
B. de specifieke aanpak richting ouders in de CAF-11 zaak
C. de samenhang met strikte wetgeving
D. hoe nu verder

Tevens zal ik ingaan op vragen die uw Kamer heeft gesteld over onder meer het gebruik van (tweede) nationaliteit door Toeslagen, en de Adviescommissie uitvoering toeslagen.

De onderzoeksfase

De behandeling van CAF-zaken is gestart in 2013, in een maatschappelijk en politiek klimaat waar de nadruk lag op de bestrijding van fraude en oneigenlijk gebruik van toeslagen. Dit was mede ingegeven door de toenmalige fraude met toeslagen door Bulgaren, waar veel maatschappelijke onrust over was ontstaan en waar ook in uw Kamer menig debat over gevoerd is. Mijn ambtsvoorganger heeft in brieven in mei 2013 een reeks aan maatregelen aangekondigd om toeslagfraude te bestrijden.[1] Een van de maatregelen betrof bijvoorbeeld de introductie van risicoprofielen, waarmee aanvragen met een mogelijk verhoogd frauderisico werden gedetecteerd en extra gecontroleerd. Dit leidde ertoe dat betrokken aanvragers langer op een voorschot (toeslag) moesten wachten en/of werden uitgenodigd bij de balies van de Belastingdienst. Als een aanvrager niet kwam opdagen, werd de toeslag gestopt en teruggevorderd volgens het adagium "no show, no pay". Uit deze tijd stamt ook het risicoselectiemodel (zie hieronder). In bovengenoemde brief werd al de het spanningsveld benoemd "tussen dienstverlening enerzijds en fraudebestrijding anderzijds." In deze tijdsgeest is vervolgens ook de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit op 1 januari 2014 in werking getreden met een zware bewijslast bij de burger, bijvoorbeeld omtrent facturen.

Opmerking Check UHB is dit nog steeds zo?

In deze context is het CAF-team van de Belastingdienst op zoek gegaan naar (signalen van) georganiseerd misbruik. Zo ook bij Toeslagen. Deze signalen kunnen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van andere onderdelen van de Belastingdienst. Deze signalen konden ook vóór 2013 liggen.

De vraag is wat nu precies de aanleiding is geweest voor het starten van het CAF-11-onderzoek. In mijn correspondentie met uw Kamer heb ik benoemd dat CAF-11 is gestart op basis van signalen van de GGD uit een inspectierapport van 2013. Het rapport uit 2013 waar ik meerdere keren naar verwees dateert, zo is mij nu gebleken, uit 2011. Dat niet openbare GGD-rapport zag op een aantal gastouders

[1] Vergaderjaar 2012–2013, 17 050, nr. 435

die bij het gastouderbureau waren aangesloten en niet op het gastouderbureau zelf. De GGD heeft Toeslagen in 2011 geïnformeerd over tekortkomingen bij deze gastouders. Dit signaal van de GGD uit 2011 blijkt de voornaamste reden te zijn geweest voor het nadere onderzoek. De GGD brengt jaarlijks ook openbare inspectierapporten uit over gastouderbureaus. Het rapport uit 2011 over het betrokken gastouderbureau vermeldde tekortkomingen. In 2012 en 2013 gaf de GGD in haar rapporten aan dat het gastouderbureau de tekortkomingen naar tevredenheid heeft opgepakt. Het bovengenoemde signaal was aanleiding voor Toeslagen om nadere informatie uit de systemen van Toeslagen te verzamelen. Uit deze gegevens, in combinatie met de informatie van de GGD, kwamen zaken naar boven die zouden kunnen duiden op georganiseerd misbruik. Dit betrof bijvoorbeeld hoge opvanguren en veel ouder-kindrelaties tussen gast- en vraagouders. In het kader van het verdere onderzoek hebben vervolgens zestien gastouderbezoeken plaats gevonden. Bij deze bezoeken werd geconstateerd dat een deel van de kinderen niet aanwezig was en dat bij sommige gastouders de administratie niet op orde was. Bij een vervolgonderzoek aan het gastouderbureau werden bij een steekproef aanvullende onregelmatigheden in de administratie geconstateerd.

Opmerking [ ]: Op zeven gebieden weggehaald. Zeer specifiek. Ik vind te.

Opmerking [3]: Check of dit juiste woord is.

Opmerking [ ]: Hier liefste nog zin: Ook werden vooringevulde urenstaten aangetroffen, op niet bestaande dagen (zoals 29 februari).

De behandelfase

Op basis van deze constateringen heeft Toeslagen besloten om alle ouders te vragen om bewijsstukken van hun recht op toeslag te overleggen. Dit betrof alle ouders die opvang ontvingen, of in de voorgaande twee jaren hadden ontvangen, van een gastouder die (mede) door het betrokken gastouderbureau werd bemiddeld. Voordat de reactietermijn daarvoor verstreken was is per september 2014 overgegaan tot stopzetting van de kinderopvangtoeslag van alle 235 ouders in het onderzoeksbestand die in op dat moment nog een voorschot kinderopvangtoeslag kregen. Dit was niet zorgvuldig: toeslagen hadden in afwachting van een uitvraag van bewijsstukken bij de ouders hooguit kunnen worden opgeschort.

Na ontvangst van de bewijsstukken werd het recht op Kinderopvangtoeslag beoordeeld op grond van de destijds recent ingevoerde strikte wetgeving, die voorschreef dat kinderopvangtoeslag uit eerdere perioden bij het ontbreken van een enkel bewijsstuk teruggevorderd diende te worden. Van ouders die geen stukken overlegden is het recht op kinderopvangtoeslag ingetrokken conform het in de eerder aangehaalde brief van 10 mei 2013 beleid "no show, no money". In totaal werden 302 ouders geraakt door deze toezichtactie.

De vervolgfase

In het vervolgproces is er veel fout gegaan. Hier is in correspondentie met onder meer uw Kamer en de Nationale ombudsman al veel over gezegd. Indien de overlegde bewijsstukken onvolledig waren is door Toeslagen onvoldoende duidelijk

gemaakt welke bewijsstukken de ouders nog aanvullend dienden te overleggen. Ook is er in veel gevallen aanzienlijke vertraging geweest in het behandelen van ingediende bezwaar- en beroepschriften en de klachtafhandelingen, en ook in het algemeen is er gebrekkig gecommuniceerd met de ouders. Ook in deze fase liet wet- en regelgeving en bijbehorende jurisprudentie weinig ruimte voor maatwerk.

Opmerking ☐ Niet overgenomen: Na de uitspraak van de Raad van State van 8 maart 2017 is contact geweest met de gemachtigde van een heel aantal betrokken ouders om te bezien of de ruimere uitleg die deze jurisprudentie aan de wet gaf gebruikt kon worden om meer ouders tegemoet te komen. Hiervoor waren wel aanvullende bewijsstukken nodig. Deze interventie heeft helaas niet tot resultaat geleid.

Roept wat mij betreft hele nieuwe vragen op: is er vaker een aanbod geweest? Naar andere advocaat? En is wet us niet zo strikt? Wat stond er in RvS uitspraak van 2017?

Conclusie

Terugkijkend is het de vraag of het signaal dat heeft geleid tot het starten van een onderzoek bij het gastouderbureau de getroffen maatregelen - zoals het op gedetailleerd niveau eisen van bewijsstukken en het stopzetten en terugvorderen van toeslagen bij alle mogelijk betrokken ouders - voldoende rechtvaardigden. Maar let wel: de medewerkers van Toeslagen hebben hun opdracht en de wetgeving bij mijn weten naar eer en geweten uitgevoerd.

Desondanks heeft het handelen van Toeslagen voor de ouders (vaak grote) financiële gevolgen gehad en dit stond niet in verhouding tot het doel dat Toeslagen en de wetgever voor ogen had, namelijk het aanpakken van onterecht uitgekeerde kinderopvangtoeslag.

Vanwege de onduidelijkheden rondom de start van het onderzoek, heb ik de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd hier ook naar te kijken in zijn al lopende onderzoek.

Door dit handelen is ook een onheus beeld geschetst over het gastouderbureau in kwestie. Dat wil ik hier graag rechtzetten door ook aan de houder van het gastouderbureau en de betrokkenen mijn excuses aan te bieden.

Waarom heeft dit zo lang geduurd?

Ik kan me goed voorstellen dat uw Kamer zich afvraagt waarom het allemaal zo lang heeft geduurd. Dat heb ik mijzelf de afgelopen tijd ook afgevraagd. De wens om te voldoen aan de maatschappelijke roep tot fraudebestrijding in combinatie met strikte regelgeving heeft naar mijn opvatting geleid tot het ontstaan van een tunnelvisie. In het eerder genoemde spanningsveld tussen fraudebestrijding en dienstverlening heeft het eerste de overhand gekregen. Rigide wetgeving bood en biedt weinig mogelijkheden om tegemoet te komen aan het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel in deze zaken. Dit werd gestaafd door de uitkomsten van rechtszaken waarin de (juridische) interpretatie van wetgeving meermaals onderschreven werd. Desalniettemin ben ik geschrokken van de gang van zaken. Er zijn naar mijn mening basisprincipes in de wijze waarop met burgers dient te worden omgegaan, geschonden. Dit raakt mij zeer en ik zal er dan ook alles aan doen om dat vertrouwen te herstellen. [Ik kan en wil niet anders dan opnieuw mijn

Opmerking ☐ Circa tweederder, keer op keer, etc.

excuses aanbieden aan de ouders, zoals ik dat vandaag ook in persoon heb gedaan.]

Oplossing

Een bevredigende oplossing laat al te lang op zich wachten en daar wil ik nu op zo kort mogelijke termijn verandering in aanbrengen. Er moet nog goed worden uitgezocht hoe dit precies (juridisch) vorm gaat krijgen. Helaas kan ik daar op dit moment geen uitsluitsel over geven, maar mijn voornemen staat vast. Het is tijd dat de overheid haar andere gezicht laat zien. Het is mijn hoop dat dit een stap zal zijn in het herstel van vertrouwen.

De afgelopen periode heeft ook geresulteerd in de vraag of we verbeteringen moeten aanbrengen in de praktische rechtsbescherming van toeslaggerechtigden. Onder meer hiertoe is dan ook de Adviescommissie uitvoering toeslagen onder leiding van de heer Donner ingesteld. Parallel aan het werk van de adviescommissie verken ik met de bewindspersonen van SZW de mogelijkheden om in de wetgeving rondom (het recht op) kinderopvangtoeslag meer ruimte te maken voor de menselijke maat.

In de periode totdat een bevredigende oplossing bereikt is, zal Toeslagen geen (verdere) (dwang)invorderingsmaatregelen nemen in de CAF-11 dossiers. Dat geldt zowel voor de lopende CAF-11 rechtszaken als de reeds afgedane CAF-11 zaken. Op deze manier wil ik het ontstane leed voor de ouders niet verder onnodig verzwaren.

Aanwezigheid van nationaliteit in de systemen van Toeslagen

In de media is bericht over het gebruik van nationaliteit door Toeslagen, waarbij de suggestie werd gewekt dat de Belastingdienst op basis van etniciteit profileert. Het ging hierbij met name om de bestrijding van fraudezaken zoals bij CAF-11. Etnisch profileren keur ik, de rest van het kabinet en de Belastingdienst, ten strengste af. Nationaliteit is echter wel een persoonsgegeven dat wordt geregistreerd en gebruikt door Toeslagen.

Toekenning toeslagen

Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfstitel heeft. Dit geldt ook voor de toeslagpartner of, in het geval van huurtoeslag, de medebewoner(s). Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van het Nederlanderschap. Nationaliteit is dus medebepalend voor het recht op toeslagen en wordt daarom in het toeslagensysteem vastgelegd. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.

De registratie van de tweede nationaliteit is in de loop der jaren veranderd. Tot 2014 ontving Toeslagen uit de basisregistratie personen (BRP) zowel de eerste als de tweede nationaliteit. Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft. Indien een persoon niet de Nederlandse nationaliteit heeft, werd en wordt de andere (eerste en eventueel tweede) nationaliteit doorgegeven.

Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen. Die klus is helaas pas eind dit jaar geklaard. Vanaf PM zullen medewerkers van Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen.

Opmerking [J7]: Check, wat kan ik opschrijven. Juli? Augustis?

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een onderzoek gestart naar de verwerking van bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit bij de Belastingdienst.

Het onderzoek van de AP richt zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het systeem van Toeslagen en/of in het kader van de controle op de kinderopvangtoeslag. Daarnaast onderzoekt de AP of Toeslagen geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën persoonsgegevens – meer specifiek de tweede nationaliteit – gebruikt in het kader van controle op de kinderopvangtoeslag.

Op 18 juli 2017 is – desgevraagd – aan de AP gemeld dat Toeslagen de actuele gegevens over de nationaliteit uit de BRP krijgt, dat hierin de actuele nationaliteit niet wordt opgenomen en dat Toeslagen deze informatie niet heeft. Deze informatie

is echter niet volledig, want later is mij gebleken dat de gegevens van toeslaggerechtigden waarvan vóór 2014 de dubbele nationaliteit geregistreerd werd, nog wel in de systemen van Toeslagen te raadplegen zijn. Hier is met de AP tijdens hun 'onderzoek ter plaatse' bij Toeslagen op 25 april jl. over gesproken.

De AP heeft aangegeven nog geen uitspraken te kunnen doen over de doorlooptijd van het onderzoek. Ik wacht de uitkomsten van hun onderzoek met grote belangstelling af en verleen uiteraard elke medewerking.

Hoe gebruiken we nationaliteit in het toezicht?

Uw Kamer heeft onder meer tijdens het mondelinge vragenuur van 21 mei jl. ook gevraagd in te gaan op het gebruik van nationaliteit door Toeslagen. Daar ga ik hier verder op in. Het gebruik van nationaliteit in het toezicht valt uiteen in twee categorieën: het gebruik in een risico-classificatiemodel aan de ene kant en het gebruik bij CAF-zaken aan de andere kant.

Risico-classificatiemodel

Toeslagen past risicoselectie toe bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden.[2] Bij het toezicht op de huur- en kinderopvangtoeslag vindt deze risicoselectie plaats op basis van het zogeheten risico-classificatiemodel selecteert op basis van tientallen indicatoren, zoals de afstand tussen het woonadres van ouders en de locatie van de kinderopvang of gastouder en de hoogte van de opvanguren. Als het systeem een kritiek aantal indicatoren detecteert, volgt er een handmatige controle en beoordeling. De behandelend medewerker weet niet waarom het systeem een casus selecteert. Het gaat hierbij *niet* om CAF-zaken.

Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap was een van de bovengenoemde indicatoren. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, werd uitgegaan van Nederlanderschap. Nu wordt Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap niet meer als criterium gebruikt in het risico-classificatiemodel. Het geautomatiseerde model leert namelijk door de tijd heen en worden regelmatig geüpdatet. Dit betekent dat regelmatig indicatoren verdwijnen of worden toegevoegd. Bij de kinderopvangtoeslag had Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap sinds medio 2018 geen toegevoegde voorspellende waarde meer voor het mede bepalen van de (on)juistheid bij het toekennen van toeslagen. Bij de huurtoeslag zag ik een vergelijkbare ontwikkeling, waardoor in april 2019 besloten is ook deze risico-indicator uit het model te halen. Bij de zorgtoeslag en het kindgebondenbudget werd en wordt het risico-classificatiemodel niet ingezet.

[2] Toeslagen gebruikt geen gegevens over de nationaliteit van houders van gastouderbureaus of gastouders bij risicoselectie.

CAF-zaken
De behandeling van CAF-zaken wordt gestart op basis van interne en externe signalen over vermoedens van georganiseerd misbruik. Zoals eerder aangegeven kunnen deze signalen in het geval van de kinderopvangtoeslag afkomstig zijn van bijvoorbeeld de GGD en gemeenten of van constateringen door andere onderdelen van de Belastingdienst. Voorafgaand aan het starten van een toeslaggerelateerde CAF-zaak worden eerst intern bij Toeslagen gegevens geanalyseerd.

In de startperiode van het CAF maakte Toeslagen na een ontvangen signaal een uitdraai uit de systemen. Hiervoor werd vanaf 2013 door een medewerker een uitgebreid queryverzoek gedaan om gegevens uit de systemen te kunnen combineren. In dit queryverzoek wordt ook gevraagd om specifieke gegevens over vraagouders. Naast de NAW-gegevens, werden ook gegevens over (eerste en tweede) nationaliteit, de startdatum van de toeslag en een eventuele immigratiedatum opgevraagd. In de opgeleverde gegevensset zijn alle gevraagde gegevens opgenomen.

Wanneer de analyse van een query aanwijzingen geeft van mogelijk georganiseerd misbruik, worden bezoeken aan gastouders en/of een gastouderbureau uitgevoerd. Bezoeken worden in het geval van CAF-zaken afgerond met een intern verslag van bevindingen.

Vanaf 2014 worden de analyses van de queries vastgelegd in een intern document om een overzichtelijk beeld te geven van de situatie. Dit interne document bevat een samenvattend overzicht van het aantal vraagouders, het soort toeslag, de woonplaatsen van de vraagouders, en de totale financiële omvang. Ook de (eerste) nationaliteit van aanvragers werd tot medio 2018 opgenomen in dit interne document, [omdat bij een grote mate van homogeniteit er een grotere kans is op georganiseerde fraude dan bij een heterogene groep]. Sinds 2016 wordt specifiek op basis van dit document besloten of verder onderzoek nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een actualiteitsbezoek. Informatie over de (tweede) nationaliteit is geen selectiecriterium geweest bij de starten van CAF-zaken, dat waren immers steeds signalen van buitenaf.

Ik kan, mede door het gebrekkig vastleggen van beslissingen en de individuele inschatting van medewerkers destijds, niet garanderen dat informatie over nationaliteit nooit heeft meegewogen bij een beslissing tot eventueel vervolgonderzoek. Dat ik dit niet kan uitsluiten betreur ik ten zeerste. Omdat ik tegelijkertijd hier ook geen twijfel over wil laten bestaan, is recent besloten dat nationaliteit ook geen onderdeel meer is van het queryverzoek.

Opmerking [J8]: UHB/Toeslagen: vanaf 2014 een intern document (quick scan), maar vanaf 2016 gebruiken we t pas. Naar Trouw is gezegd dat pas vanaf 2016 quick scans er waren.

Maar.. wat is het nu, vraag ik me af. Dit staat hier zo raar. Vanaf 2014 een intern document dat we pas vanaf 2016 gebruiken? Lijkt me niet kunnen. Daarom ik woord 'specifiek' hieronder toegevoegd, maar vind dat nog dunnetjes.

De Nationale Ombudsman heeft in PM aangegeven geen verder onderzoek te doen naar het gebruik van nationaliteit bij de opsporing van fraude > maatschappelijke discussie. Ook de Autoriteit Persoonsgegevens doet onderzoek, zoals hierboven aangegeven.

Opmerking [J9]: UHB ik ben in mijn mail conclusie van NO even kwijt. Kunnen jullie twee zinnen aanleveren? Thx!

Adviescommissie uitvoering toeslagen

Naar aanleiding van de procedurevergadering van de vaste commissie voor Financiën van 5 juni jl. heeft u per brief mij een aantal verzoeken gedaan.

Ten eerste verzoekt u de Adviescommissie uitvoering toeslagen bij deelvraag 1 ook de beoordeling van CAF-11 casuïstiek te betrekken zoals die blijkt uit uitspraken van de Hoge Raad en de rapporten van de Nationale Ombudsman en Kinderombudsman. Ik heb/zal dit verzoek overgebracht/overbrengen aan de Commissie.

Opmerking [J10]: Bedoelt de Commissie niet Raad van State..?

Voorts verzoekt u mij een meldpunt in te stellen waar ambtenaren misstanden rondom Toeslagen kunnen melden. In dat kader wil ik u erop wijzen dat sinds 1 november 2017 de tijdelijke commissie integriteit belastingdienst bestaat. Bij deze commissie kan iedere persoon zicht richten die op enigerlei wijze werkzaamheden verricht of heeft verricht voor of ten behoeve van de Belastingdienst en die (vermoedens van) integriteitschendingen of misstanden ter zake van de Belastingdienst wil melden. De commissie is gepositioneerd buiten de Belastingdienst, direct onder de secretaris-generaal van het ministerie van inan i n n, en bestaat uit twee onafhankelijke leden, die niet werkzaam zijn bij het ministerie van inan i n n. De commissie is een aanvulling op de bestaande meldinginfrastructuur bij de Belastingdienst.
De functie van de commissie is tweeledig. Enerzijds is het een loket voor personen die vermoedens van integriteitschendingen en misstanden willen melden, maar geen gebruik willen of kunnen maken van een van de mogelijkheden die de Belastingdienst daarvoor biedt. Anderzijds is de commissie bedoeld om vermoedens van misstanden en integriteitschendingen vroegtijdig te signaleren en de secretaris-generaal over het vervolg te adviseren. De werkwijze van de commissie beoogt dat medewerkers schendingen of misstanden vroegtijdig, veilig en laagdrempelig kunnen melden.

Tenslotte verzoekt u mij in uw brief naar aanleiding van de procedurevergadering om een toelichting te geven op basis van welke informatie en adviezen mijn inzicht over de mate waarin de Belastingdienst in deze casus fouten heeft gemaakt in de loop der tijd is veranderd. Hieraan geef ik met deze brief invulling.

PM: BD EDP auditors

Andere acties

Het onderzoek van de adviescommissie richt zich op de toeslaggerechtigden. De minister heeft aan uw Kamer toegezegd dat het gebruik van de nationaliteit breder binnen de Belastingdienst wordt onderzocht. Het lid Omtzigt verzocht in zijn motie ook om een extern onderzoek naar mogelijkheden tot verbetering van de praktische rechtsbescherming van de burger in belasting- dan wel toeslagzaken. De adviescommissie geeft voor het deel van de toeslaggerechtigden invulling aan de motie. Het andere deel van zijn motie van Omtzigt moet nog invulling krijgen.

Daarnaast zal ik uitvoering geven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.[3] Ik kom in het najaar terug op de deelname van Toeslagen in het traje t 'Maatwerk in Dienstverlening' van de secretarissen-generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult.

Momenteel speelt er ontzettend veel op dit toeslagendossier, waaronder onderzoeken van de adviescommissie, de AP en de ADR. Voor een overzicht verwijs ik naar de bijlage. Ik benadruk het belang van het in gang zetten van al deze acties. Daarbij zullen de conclusies naar verwachting niet altijd positief zijn en de aanbevelingen niet altijd eenvoudig uit te voeren. Deze zaak is wel een herbevestiging van de noodzaak daartoe, en dus zal ik mij tot het uiterste inspannen om duidelijkheid te verkrijgen en zal ik mij inzetten voor de opvolging van acties die de komende periode op dit dossier hard nodig zal zijn.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel

[3] Kamerstukken II 2018-19, 31 066, nr. 477.

Bijlage 1. Stand van zaken toezeggingen en acties CAF-11

Onderwerp	Omschrijving	Stand van zaken
ADR-onderzoek	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik een onderzoek toegezegd naar het handelen van Toeslagen in alle CAF-zaken in de periode 2014 tot medio 2016 door Auditdienst Rijk (ADR). • Daarnaast onderzoekt de ADR specifiek de start van CAF 11.	• De onderzoeksopdracht wordt binnenkort naar uw Kamer gestuurd. • Naar verwachting komt de ADR eind 2019 met de bevindingen.
Adviescommissie uitvoering toeslagen	• De adviescommissie uitvoering toeslagen is toegezegd in het Vragenuur op 21 mei jl. • Over de instelling en taakopdracht van de commissie is uw Kamer op 29 mei jl. geïnformeerd.	• Het tussentijdse deeladvies wordt verwacht in september 2019. • Het eindrapport wordt eind 2019 opgeleverd.
Gesprek met de Kinderombudsman	• Op 24 april jl. is er een gesprek met directeur Toeslagen en mijzelf geweest waarin de Kinder-ombudsman nader heeft toegelicht op welke wijze kinderrechten meegewogen kunnen worden in de besluitvorming.	• Met de Kinderombudsman is afgesproken dat we naar de toekomst toe contacten zullen blijven onderhouden op dit onderwerp. • Over eventueel contact zal ik uw Kamer tijdig informeren.
Gesprek met de Nationale Ombudsman (NO)	• Tijdens het debat van 21 maart jl. heb ik toegezegd met de NO in gesprek te gaan.	• Het gesprek met de wordt ingepland na het deeladvies van de adviescommissie uitvoering toeslagen.
Gesprekken met betrokken ouders in de CAF-11 zaak.	• Er hebben op 15, 17 en 22 mei jl. gesprekken plaatsgevonden met de directeur en medewerkers van Belastingdienst/Toeslagen. • Op dinsdag 11 juni ga ik in gesprek met de betrokken ouders.	• Uw Kamer wordt nog voor het AO Belastingdienst van 19 juni geïnformeerd over deze gesprekken.
IBO Toeslagen	Het onderzoek van de Werkgroep Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Toeslagen bestaat uit twee delen: • Deel 1 heeft tot doel om verbetervoorstellen ter vermindering van het aantal terugvorderingen en nabetalingen te doen binnen de kaders van het huidige stelsel. • Deel 2 heeft tot doel opties te onderzoeken om de inkomens-ondersteuning op een andere manier vorm te geven dan het huidige stelsel.	• Deelonderzoek 1 wordt in oktober 2019 opgeleverd. • Deelonderzoek 2 wordt in december 2019 opgeleverd.
Maatwerk in Dienstverlening	• Toeslagen neemt deel aan het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de Secretarissen-Generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult. • Via dit traject wordt uitvoering gegeven aan de motie Leijten, waarin zij verzoekt bij een bezwaarprocedure altijd de menselijke maat te hanteren, en de dienstverlening naar de belastingplichtige niet te staken.	• In het najaar van 2019 informeer ik uw Kamer verder over de voortgang.
Verbetermaatregelen	• In de Kamerbrief van 11 oktober 2018 heb ik verdere	• Deze trajecten lopen nu.

Opmerking [1]: Linkerkolom langer maken met acties.

Opmerking [12]: Graag check UHR- maar volgens mij al gedaan?

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

Met opmaak: Nederlands (Nederland)

	verbetermaatregelen aangekondigd rondom het informatiebeheer van Toeslagen en de vaktechnische inbedding.	